

**Η
ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)
1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ**

(Με τον προϊσχύοντα σχηματισμό του κατά την μεταβατική περίοδο, δυνάμει της υπ' αριθμ. 1/06.09.2018 Απόφασης Ολομέλειας ΑΕΠΠ).

Συνήλθε στην έδρα της στις 19 Σεπτεμβρίου 2018 με την εξής σύνθεση: Ειρήνη Αψοκάρδου Πρόεδρος, Ευαγγελία Μιχολίτση -Εισηγήτρια και Χρυσάνθη Ζαράρη, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 10.8.2018, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) – Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ)/799/13/8/2018 Προδικαστική Προσφυγή της εταιρείας με την επωνυμία «.....» και τον διακριτικό τίτλο «.....» (εφεξής προσφεύγουσα) που εδρεύει στον ....., οδός ....., αρ....., όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού/Γενική Διεύθυνση Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων/Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Αττικής, Ανατ. Στερεάς Ελλάδας και Κυκλάδων (εφεξής αναθέτουσα αρχή), όπως νομίμως εκπροσωπείται και

Της κοινοπραξίας οικονομικών φορέων «.....» (εφεξής παρεμβαίνουσα), που εδρεύει στα ....., οδός ....., αρ....., νομίμως εκπροσωπούμενη.

Με την Προδικαστική Προσφυγή η αιτούσα επιδιώκει: α)να αποκλειστεί από τη διαγωνιστική διαδικασία η κοινοπραξία με την επωνυμία «.....», β) να ακυρωθεί η με αριθμό πρωτοκόλλου ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ/386732/39957/7642/3-8-2018 (ΑΔΑ: 6ΥΦΜ4653Π4-ΣΩΞ) απόφαση της ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΚΥΚΛΑΔΩΝ της ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, με την οποία έγινε αποδοχή του με αριθμό 2/3-8-2018 πρακτικού,

κατακύρωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού και ανάθεσης του έργου, καθώς και οι προγενέστερες πράξεις της Διοίκησης, προς έκδοση αυτής της απόφασης, που θεωρούνται συμπροσβαλλόμενες και γ) να κατακυρωθεί το δημοπρατηθέν εν θέματι έργο στην προσφεύγουσα.

Με την παρέμβαση, η παρεμβαίνουσα επιδιώκει την απόρριψη της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής και, εν τοις πράγμασι, τη διατήρηση της προσβαλλόμενης πράξης.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Ευαγγελία Μιχολίτση

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό εξέταση προσφυγής έχει καταβληθεί e-παράβολο, ύψους 736,00 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό 2289050879581 0090028, το από 10/8/2018 αποδεικτικό ηλεκτρονικής πληρωμής του ως άνω παραβόλου στην Τράπεζα Πειραιώς, εκτύπωση από την ιστοσελίδα της ΓΓΠΣ του e-παραβόλου με αναφορά «αυτόματης δέσμευσης»).

2.Επειδή με αρ. πρωτ. Διακ. 01/2018, η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε δημόσιο ανοικτό διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου «Σωστικές εργασίες αποκατάστασης φέροντος οργανισμού της οικίας Δασοφύλακα και του κτηρίου της Γεννήτριας Ηλεκτρικού Ρεύματος εντός του χαρακτηρισμένου από το ΥΠΠΟΑ ως ιστορικού τόπου πρώην Βασιλικού Κτήματος Τατοΐου» (CPV: 45212314-0 Κατασκευαστικές εργασίες για ιστορικά μνημεία ή μνημεία), εκτιμώμενης αξίας 147.177,42 ευρώ πλέον ΦΠΑ, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση την τιμή.

3. Επειδή το πλήρες κείμενο της ως άνω διακήρυξης αναρτήθηκε την 7-6-2018 στο ΚΗΜΔΗΣ (Α.Δ.Α.Μ. 18PROC003222867) και στο ΕΣΗΔΗΣ (δημόσια έργα) και έλαβε αριθμό Συστήματος 74092.

4. Επειδή στις 19/6/2018 η αναθέτουσα αρχή προέβη σε ανάρτηση στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού επιστολής διευκρινίσεων, ενημερώνοντας σχετικά όλους τους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία», όπου αναφέρει «*Σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα των*

Αριθμός απόφασης: 835/2018

υποψήφιων αναδόχων, σας διευκρινίζουμε ότι η εμπειρία σε συναφή με το αντικείμενο έργο, θα πρέπει να περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον το σύνολο των εργασιών που αναφέρονται στην παράγραφο 22Δ της διακήρυξης καθώς και στο μέρος IV-Γ του ΤΕΥΔ, ήτοι την εφαρμογή ενεμάτων πλήρωσης τοιχοποιιών, αναδομήσεις τοιχοποιιών, αρμολογήματα, κατασκευή στεγών, κατασκευή πατωμάτων και όχι αποσπασματικά κάποιες από αυτές».

5. Επειδή, αντίστοιχα, στις 26/6/2018 η αναθέτουσα αρχή ανάρτησε επιστολή με τίτλο «Διευκρινίσεις – ΤΕΥΔ» στον διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού- ενημερώνοντας σχετικά όλους τους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία»-, όπου αναφέρει ότι «Σας ενημερώνουμε ότι στο σύστημα έχει αναρτηθεί διορθωμένο Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) του εν θέματι έργου και παρακαλούμε για τη χρήση του κατά τη διαδικασία υποβολής προσφορών. Οι διορθώσεις αφορούν σε προσθήκη παραγράφων στο μέρος III – Γ του εντύπου «Λόγοι που σχετίζονται με αφερεγγυότητα, σύγκρουση συμφερόντων ή επαγγελματικό παράπτωμα» που εκ παραδρομής δεν είχαν συμπεριληφθεί ενώ αποτελούν λόγους αποκλεισμού σύμφωνα με την παρ. 22.Α.4 της Διακήρυξης. Επιπρόσθετα, έχει διορθωθεί το μέρος IV-Γ «Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα» σύμφωνα με το πρόσφατο υπ. αρ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ/294039/30333/5702/19.6.2018 διευκρινιστικό έγγραφο». Την αυτή ημέρα ανάρτησε και το διορθωμένο ΤΕΥΔ.

6. Επειδή η προσφεύγουσα όσο και η παρεμβαίνουσα έχουν υποβάλει τις με αύξοντα αριθμό συστήματος 81693 και 81598 προσφορές, αντίστοιχα. Ο, δε, σχετικός κατάλογος συμμετεχόντων αναρτήθηκε στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού στις 2/7/2018 και πίνακας συμμετεχόντων κατά σειρά μειοδοσίας την 5/7/3018, όπου εμφανίζεται πρώτη η παρεμβαίνουσα και δεύτερη σε κατάταξη η προσφεύγουσα. Επισημαίνεται ότι στις ως άνω ημερομηνίες ενημερώθηκαν από την αναθέτουσα αρχή οι ενδιαφερόμενοι με μήνυμα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για έκαστη εκ των δύο αναρτήσεων στην κεντρική σελίδα του διαγωνισμού (ΕΣΗΔΗΣ).

7. Επειδή, το πρακτικό υπ' αριθμ. 1 της αρμόδιας Επιτροπής Διενέργειας διαγωνισμού καταλήγει ως εξής ως προς τα πορίσματά της ως άνω Επιτροπής «διαπίστωσε ότι όλοι οι διαγωνιζόμενοι προσκόμισαν προσφορές που ικανοποιούν πλήρως τους όρους της διακήρυξης.

Αριθμός απόφασης: 835/2018

Μετά την αξιολόγηση των προσφορών και αφού διαπίστωσε τη συμφωνία με τους όρους της διακήρυξης, η Επιτροπή Διαγωνισμού εισηγείται την ανάθεση της σύμβασης στον μειοδότη, ήτοι στον οικονομικό φορέα με την επωνυμία «.....». Το εν λόγω πρακτικό εγκρίθηκε με την με αριθμό ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ/338902/34950/6511 (ΑΔΑ : ΨΠΩ94653Π4-ΩΔΩ) απόφαση της αναθέτουσας αρχής, η οποία αναρτήθηκε την 11/7/2018 στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού.

8. Επειδή στις 21/7/2018 η αναθέτουσα αρχή απέστειλε το κάτωθι ηλεκτρονικό μήνυμα προς την παρεμβαίνουσα μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» το κάτωθι μήνυμα «Σε συνέχεια της υπ. αρ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ/ 338902/34950/6511/11.7.2018 (ΑΔΑ: ΨΠΩ94653ΠΑ-ΩΔΩ) Απόφασης αποδοχής του υπ. αρ. 1/10.7.2018 πρακτικού, έγκρισης αποτελέσματος του διαγωνισμού του έργου και ανάδειξής σας ως προσωρινού μειοδότη, σας καλούμε εντός προθεσμίας ΔΕΚΑ (10) ΗΜΕΡΩΝ, να υποβάλλετε τα έγγραφα, δικαιολογητικά και αποδεικτικά στοιχεία σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Αρ. 23.2-23.10 της Διακήρυξης του Έργου».

9. Επειδή, στις 2/8/2018 απεστάλη μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του διαδικτυακού τόπου του διαγωνισμού το εξής μήνυμα προς την παρεμβαίνουσα «Σε συνέχεια του από 02-08-2018 μηνύματος του Προέδρου της Επιτροπής στο οποίο αναφέρεται ότι: "Από τον έλεγχο των υποβληθέντων δικαιολογητικών του Οικονομικού Φορέα «.....» προσωρινού Αναδόχου του έργου "Σωστικές εργασίες αποκατάστασης φέροντος οργανισμού της οικίας Δασοφύλακα και του κτηρίου της Γεννήτριας Ηλεκτρικού Ρεύματος εντός του χαρακτηρισμένου από το ΥΠΠΟΑ ως ιστορικού τόπου πρώην Βασιλικού Κτήματος Τατοΐου", προέκυψε η έλλειψη των δικαιολογητικών της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας του Οικονομικού Φορέα, σύμφωνα με το άρθρο 23.5 της Διακήρυξης, τα οποία θα τεκμηριώνουν τα αναγραφόμενα στο Μέρος IV- Παρ. Β.2 του αντίστοιχου ΤΕΥΔ", παρακαλούμε για την υποβολή των συμπληρωματικών δικαιολογητικών της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας για την ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου της Επιτροπής», στο οποίο η παρεμβαίνουσα ανταποκρίθηκε αυθημερόν στέλνοντας μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» συμπληρωματικά έγγραφα.

Αριθμός απόφασης: 835/2018

10. Επειδή, στις 3/8/2018 η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε την προσβαλλόμενη πράξη (ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ/386732/ 39957 / 7642 / 3-8-2018 (ΑΔΑ: 6ΥΦΜ4653Π4-ΣΩΞ) μετά του πρακτικού 2 και του πρακτικού 1 με ηλεκτρονικό μήνυμα μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του διαγωνισμού προς όλους τους συμμετέχοντες με το εξής μήνυμα *«Συνημμένα σας αποστέλλονται η Απόφασης έγκρισης του υπ. αρ. 2/2018 Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού και τα Πρακτικά. Σας ενημερώνουμε επιπλέον ότι στον χώρο των συνημμένων έχουν αναρτηθεί τα δικαιολογητικά του προσωρινού αναδόχου».*

11. Επειδή η προσβαλλόμενη αποδεχόμενη τα υποβληθέντα δικαιολογητικά κατακύρωσης, ήτοι τα αρχικώς υποβληθέντα και τα συμπληρωματικά μετά από σχετική πρόσκληση, αποφασίζει δυνάμει σχετικής εισήγησης της αρμόδιας Επιτροπής διενέργειας (πρακτικό υπ' αριθμ. 2) την κατακύρωση του έργου στην παρεμβαίνουσα.

12. Επειδή η προσφεύγουσα κατέθεσε στις 10/8/2018 μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του διαδικτυακού τόπου του διαγωνισμού την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή, νομίμως υπογεγραμμένη, έχοντας κάνει χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ/τος 39/2017, την οποία κοινοποίησε στην ΑΕΠΠ η αναθέτουσα αρχή στις 13/8/2018 με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

13. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας δαπάνης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙV του Ν. 4412/2016.

14. Επειδή η Αναθέτουσα Αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 9 του π.δ 39/2017 κοινοποίησε, μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» στις 13/8/2018 την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή στην παρεμβαίνουσα, η οποία θίγεται από την αποδοχή της προσφυγής.

15. Επειδή η προσφεύγουσα ως προσφέρουσα της οποίας η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή και δη δεύτερη σε σειρά μειοδοσίας, θεμελιώνει προδήλως έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της επίμαχης απόφασης, ως προς το μέρος που αφορά στη νόμιμη αποδοχή της προσφοράς της συνυποψήφιας εταιρείας και ήδη προσωρινής αναδόχου και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη

της προσφοράς της (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 1216/2006, πρβλ ΕΑ ΣτΕ 512/2002, 517/2001), επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση.

16. Επειδή το άρθρο 367 του Ν. 4412/2016 προβλέπει ρητώς ότι «Επειδή στο άρθρο 367 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι : «1. Η ΑΕΠΠ αποφαίνεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής και των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και, ... και δέχεται (εν όλω ή εν μέρει) ή απορρίπτει την προσφυγή με απόφασή της, η οποία εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ημέρα εξέτασης της προσφυγής. 2. Επί αποδοχής προσφυγής κατά πράξης ακυρώνεται ολικώς ή μερικώς η προσβαλλόμενη πράξη, ενώ επί αποδοχής προσφυγής κατά παράλειψης, ακυρώνεται η παράλειψη και η υπόθεση αναπέμπεται στην αναθέτουσα αρχή για να προβεί αυτή στην οφειλόμενη ενέργεια[...]».

17. Επειδή επομένως, η υπό εξέταση προσφυγή κατά το μέτρο που αιτείται την ανάδειξη της ίδιας ως προσωρινής αναδόχου, ασκείται απαραδέκτως, καθώς σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 367 παρ. 2 ν. 4412/2016, και του άρθρου 18 παρ. 4 του ΠΔ 39/2017 επί αποδοχής προσφυγής κατά πράξης –όπως εν προκειμένω -- η ΑΕΠΠ ακυρώνει την πράξη, ενώ σε κάθε περίπτωση εκφεύγει της αρμοδιότητάς της να εκδώσει καθ' υποκατάσταση της αναθέτουσας αρχής νέα πράξη που να αποκλείει οικονομικό φορέα ή να αναδεικνύει άλλο οικονομικό φορέα ως προσωρινό ανάδοχο. Ομοίως, απαραδέκτως, στρέφεται κατά προγενέστερων πράξεων της αναθέτουσας αρχής στο βαθμό που αφορά σε εκτελεστές πράξεις,, θεωρώντας τες συμπροσβαλλόμενες που αφορούν σε προγενέστερο στάδιο του Διαγωνισμού (βλ. ΔΕφ Αθ 375/2011), λόγω της αυτοτέλειας των σταδίων της διαγωνιστικής διαδικασίας.

18. Επειδή, την 21/8/2018, η παρεμβαίνουσα κατέθεσε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» την με αρ. ΠΑΡ 472/2018 Παρέμβαση, την οποία κοινοποίησε αυθημερόν στην ΑΕΠΠ με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

19. Επειδή, η ως άνω παρέμβαση ασκήθηκε εμπροθέσμως, δοθέντος ότι η υπό εξέταση προσφυγή κοινοποιήθηκε την 13/8/2018, με χρήση του

Αριθμός απόφασης: 835/2018

τυποποιημένου εντύπου του παραρτήματος Ι του π.δ/τος 39/2017, είναι νομίμως υπογεγραμμένη και έχει ασκηθεί από οικονομικό φορέα με πρόδηλο έννομο συμφέρον καθόσον η προσφυγή βάλλει κατά της κατακύρωσης σε αυτόν του έργου.

20. Επειδή η προσφεύγουσα με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή ισχυρίζεται αυτολεξεί τα εξής «1. Παράβαση των προβλεπομένων στο άρθρο 22.Δ. «ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ» της διακήρυξης.

Η «.....», κατά το στάδιο ηλεκτρονικής υποβολής της προσφοράς, υπέβαλε Τ.Ε.Υ.Δ., στο οποίο βεβαιώνει ότι έχει την απαιτούμενη από την διακήρυξη του έργου εμπειρία. Επίσης, κατά το ίδιο στάδιο υπέβαλλε ηλεκτρονικά και δύο πίνακες (από έναν για κάθε κοινοπρακτούντα εταίρο), στους οποίους αναγράφονταν - περιγράφονταν τα εκτελεσθέντα από κάθε κοινοπρακτούντα εταίρο της κοινοπραξίας έργα, προκειμένου να αποδείξει προηγούμενη εμπειρία για το δημοπρατούμενο έργο.

Ακολούθησε, κατόπιν πρόσκλησης, το στάδιο της υποβολής των δικαιολογητικών. Πλην όμως στο στάδιο αυτό, ουδέν εκ των περιοριστικά αναφερόμενων και *sine qua non* για την απόδειξη της εμπειρίας απαιτούμενων δικαιολογητικών, εκ του άρθρου 22.Δ. και 23.6. προσκομίστηκαν. Δηλαδή δεν προσκομίστηκαν, ούτε κατά το στάδιο υποβολής προσφορών, ούτε και κατά το στάδιο προσκόμισης των δικαιολογητικών: 1) εκ νέου πίνακας, 2) υπεύθυνη δήλωση ότι τα υποβαλλόμενα στοιχεία είναι αληθή, 3) βεβαίωση περαίωσης της αρμόδιας Υπηρεσίας του αναθέτοντος φορέα για τα επικληθέντα έργα και 4) αντίστοιχα πιστοποιητικά καλής εκτέλεσης του φορέα κατασκευής σύμφωνα με τα έντυπα Α και Β της εγκυκλίου 1/99 του ΥΠΕΧΩΔΕ του φορέα κατασκευής. Περαιτέρω ουδέποτε οι ως άνω κοινοπρακτούντες απέδειξαν ότι τα επικληθέντα από αυτούς προς απόδειξη της εμπειρίας έργα, αφορούν έργα που προστατεύονται από το νόμο 3028/2002. Η υποβολή κατά το στάδιο υποβολής των προσφορών των προαναφερθέντων δύο πινάκων, ουδόλως θεραπεύει και ουδόλως συμπληρώνει την παράλειψη υποβολής των απαιτούμενων εκ της διάταξης 22.Δ. δικαιολογητικών. Ουδόλως δε επαρκεί

Αριθμός απόφασης: 835/2018

για την απόδειξη προηγούμενης εμπειρίας. Επομένως ουδεμία εκ των προϋποθέσεων απόδειξης προηγούμενης εμπειρίας, σε εκτέλεση συναφών με το αντικείμενο της σύμβασης έργων στερέωσης και αποκατάστασης νεωτέρων μνημείων, αποδείχτηκε και συνακόλουθα ελλείπει αποδείξεως η ως άνω κοινοπραξία ως στερούμενη συναφούς εμπειρίας, κατ' άρθρο 22.Δ., πρέπει να αποκλειστεί από το διαγωνισμό 2. Παραβίαση των διατάξεων 22.Α.2α (λόγοι αποκλεισμού) και 23.3.ββ (δικαιολογητικά μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22.Α.).

Η ένορκη συμβολαιογραφική κατάθεση - βεβαίωση, που προσκόμισε η εκ των κοινοπρακτούντων «.....», φέρει η ημερομηνία 14-2-2018, χωρίς μάλιστα να αναφέρει για ποιο έργο δόθηκε.

Η ένορκη συμβολαιογραφική κατάθεση - βεβαίωση, που προσκόμισε ο εκ των κοινοπρακτούντων εταίρων «.....», φέρει η ημερομηνία 30-7-2018, χωρίς μάλιστα να αναφέρει για ποιο έργο δόθηκε.

Σύμφωνα με το άρθρο 23.3.ββ απαιτούνται: πιστοποιητικό από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, από το οποίο να προκύπτουν οι πράξεις επιβολής προστίμου, που έχουν εκδοθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών, πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς.

Πρόδηλο είναι ότι από τον νόμο (ν. 4412/2016, όπως ισχύει), αλλά και από τη διακήρυξη του έργου, η αφετηρία του σχετικού πιστοποιητικού είναι η ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού (εν προκειμένω η 2-7-2018), που ανατρέχει σε χρονικό διάστημα δύο ετών πριν από αυτήν.

Η υποβληθείσα ένορκη βεβαίωση (προς αναπλήρωση του σχετικού πιστοποιητικού) από την ..... αφήνει ακάλυπτο και μη βεβαιούμενο διάστημα άνω των πέντε (5) μηνών. Η υποβληθείσα ένορκη βεβαίωση του δεύτερου κοινοπρακτούντα ....., αφήνει ακάλυπτο και μη βεβαιούμενο χρονικό διάστημα 28 ημερών.

Περαιτέρω όπως προαναφέραμε και οι δύο ένορκες βεβαιώσεις δεν αναφέρουν το έργο για το οποίο δόθηκαν, δηλαδή το δημοπρατούμενο έργο. Επομένως και λόγω μη απόδειξης ότι δεν συντρέχει ο συγκεκριμένος λόγος αποκλεισμού η «.....», πρέπει να αποκλειστεί από το διαγωνισμό.

Επειδή περαιτέρω κατ' άρθρο 23.2. «το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα άρθρα 21 και 22 της παρούσας, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών, σύμφωνα με το άρθρο 4.2(α έως δ) και », ουδέποτε η προσωρινή ανάδοχος ως άνω κοινοπραξία απέδειξε με τον προβλεπόμενο τρόπο και με τα προβλεπόμενα αποδεικτικά μέσα ότι διαθέτει την απαιτούμενη τεχνική και επαγγελματική ικανότητα του άρθρου 22.Δ. της διακήρυξης.

Επίσης ουδέποτε απέδειξε με τον προβλεπόμενο τρόπο και με τα προβλεπόμενα αποδεικτικά μέσα ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπο των κοινοπρακτούντων εταίρων οι λόγοι αποκλεισμού του άρθρου 22.Α.2α. ...»

21. Επειδή στις 19/8/2018 με το με αριθμό πρωτ. Α. Π.: ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ/402193/41577/7970 έγγραφό της, η αναθέτουσα αρχή απέστειλε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» τις απόψεις της στην ΑΕΠΠ ως προς την υπό εξέταση προσφυγή.

22. Επειδή στις απόψεις της η αναθέτουσα αρχή αναφέρει τα εξής :
«Η προσφεύγουσα εταιρεία ισχυρίζεται ότι υπήρξε αφενός παράβαση των προβλεπομένων στο άρθρο 22.Δ. της διακήρυξης που αφορά στην «Τεχνική και Επαγγελματική Ικανότητα» και ειδικότερα ότι, κατά το στάδιο υποβολής των δικαιολογητικών του προσωρινού αναδόχου δεν προσκομίστηκαν 1) εκ νέου πίνακας έργων του οικονομικού φορέα, οποίος είχε προσκομιστεί κατά το στάδιο υποβολής προσφορών, 2) υπεύθυνες δηλώσεις ότι τα υποβαλλόμενα στοιχεία είναι αληθή 3) βεβαιώσεις περαίωσης για υποβληθέντα έργα 4) πιστοποιητικά καλής εκτέλεσης ενώ τέλος, δεν αποδεικνύεται ότι τα επικληθέντα έργα αφορούν σε εργασίες συναφείς με το αντικείμενο της σύμβασης έργων στερέωσης και αποκατάστασης νεώτερων μνημείων που προστατεύονται από τις διατάξεις του Ν.3028/2002.

Αφετέρου ισχυρίζεται ότι υπήρξε παραβίαση των διατάξεων του άρθρου 22.Α.2α (λόγοι αποκλεισμού) της διακήρυξης και του άρθρου 23.3ββ (δικαιολογητικά μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22Α) καθώς οι δύο ένορκες καταθέσεις - βεβαιώσεις που προσκομίστηκαν από κάθε ένα από τους συμμετέχοντες στην κοινοπραξία, σε αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδονται από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού της

Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων σχετικά με πράξεις επιβολής προστίμου σε βάρος του οικονομικού φορέα, σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς, φέρουν ημερομηνίες οι οποίες αφήνουν ακάλυπτα και μη βεβαιωμένα διαστήματα η μία πέντε (5) μηνών και η άλλη 28 ημερών.

Ως προς τον πρώτο λόγο της προσφυγής που αναφέρεται στην παράβαση των προβλεπομένων στο άρθρο 22.Δ. «Τεχνική και Επαγγελματική Ικανότητα» της Διακήρυξης, θα θέλαμε να σας γνωρίσουμε τα εξής.

1) Κατά το στάδιο υποβολής προσφορών υποβλήθηκαν από τα μέλη της κοινοπραξίας του προσωρινού αναδόχου ΤΕΥΔ στο οποίο συμπεριλαμβανόταν πίνακας με τα εκτελεσθέντα έργα. Επιπρόσθετα, πίνακας με τα εκτελεσθέντα έργα και συνοδά αποδεικτικά στοιχεία περιλαμβανόταν στον φάκελο «Δικαιολογητικά» κατά το στάδιο υποβολής προσφορών ο οποίος και συνόδευε στη συνέχεια τα υποβληθέντα δικαιολογητικά (αποδεικτικά μέσα) που προσκομίστηκαν στο επόμενο στάδιο, για την απόδειξη της τεχνικής και επαγγελματικής εμπειρίας.

Ως εκ τούτου δεν ζητήθηκε η υποβολή εκ νέου του ήδη υποβληθέντος πίνακα έργων κατά το στάδιο προσκόμισης δικαιολογητικών, αφού η Αναθέτουσα Αρχή διέθετε ήδη τα σχετικά δικαιολογητικά. Άλλωστε, όπως αναφέρεται και στο άρθρο 23.2 της Διακήρυξης (Δικαιολογητικά) «Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής όπως ορίζονται στα άρθρα 21 και 22 της παρούσας κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών και κατά τη σύναψη της σύμβασης.» ενώ οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά, όταν η Αναθέτουσα Αρχή που έχει αναθέσει τη σύμβαση διαθέτει ήδη τα δικαιολογητικά αυτά».

2) Στο έντυπο του ΤΕΥΔ (Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης) στο Μέρος VI: Τελικές Δηλώσεις, περιέχεται η υπεύθυνη δήλωση ότι τα υποβαλλόμενα στοιχεία είναι αληθή και συγκεκριμένα: «Ο κάτωθι υπογεγραμμένος, δηλώνω επισήμως ότι τα στοιχεία που έχω αναφέρει σύμφωνα με τα μέρη I - IV ανωτέρω είναι ακριβή και ορθά και ότι έχω πλήρη επίγνωση των συνεπειών σε περίπτωση σοβαρών ψευδών δηλώσεων. Ο κάτωθι υπογεγραμμένος, δηλώνω επισήμως ότι είμαι σε θέση, κατόπιν

αιτήματος και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσω τα πιστοποιητικά και τις λοιπές μορφές αποδεικτικών εγγράφων που αναφέρονται...».

Συνεπώς υπήρχαν οι σχετικές υπεύθυνες δηλώσεις καθώς το ΤΕΥΔ αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση με τις συνέπειες του Ν.1599/1986, επιβεβαιώνοντας ότι ο οικονομικός φορέας πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής που έχουν καθοριστεί στη διακήρυξη.

3) Σχετικά με την πληρότητα των δικαιολογητικών των έργων που δηλώθηκαν στους πίνακες έργων συγκριτικά με τις απαιτήσεις της διακήρυξης ως προς τη συνάφεια των εργασιών με το αντικείμενο της σύμβασης και τις βεβαιώσεις περαίωσης (οι οποίες εκδίδονται από την Αναθέτουσα Αρχή μετά και την ποιοτική και ποσοτική παραλαβή του έργου από ειδικά ορισμένη για το σκοπό αυτό Επιτροπή) σας γνωρίζουμε τα εξής:

Στην περίπτωση της ..... για το έργο με τίτλο: «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ-ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΥ ΛΟΥΤΡΟΥ ΣΤΟ ΥΠΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΣΙΤΣΑΝΗΣ-ΥΠΟΕΡΓΟ 2 ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΠΑΛΙΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ ΤΡΙΚΑΛΩΝ-ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΣΙΤΣΑΝΗΣ» με ποσοστό συμμετοχής 15,75%, και προϋπολογισμό Σύμβασης, 1.350.675,48 € ΕΥΡΩ, φορέα υλοποίησης τον Δήμο Τρικάλων (2ου υποέργου), και δικαιούχο του συνολικού έργου το ΥΠΠΟΑ, προσκομίστηκαν: α) η Σύμβαση κατασκευής, β) Έκθεση περαίωσης εργασιών γ) Βεβαίωση Περαίωσης Εργασιών δ) Έντυπο Δ1 (Βεβαίωση ανεκτέλεστου υπολοίπου - Εμπρόθεσμης Εκτέλεσης έργων Δημοσίου, ΝΠΔΔ - Ανάδοχοι) στο οποίο βεβαιώνεται ότι το ως άνω έργο εκτελείται σύμφωνα με τις ποιοτικές και άλλες προδιαγραφές.

Τα υπόλοιπα δύο έργα, αφορούσαν επίσης σε μνημεία που υπάγονται στις διατάξεις του Ν.3028/2002 και περιελάμβαναν εργασίες συναφείς με το αντικείμενο της παρούσας διακήρυξης. Σε αυτά προσκομίστηκαν μόνο οι συμβάσεις και τα τιμολόγια πληρωμής του έργου.

Στην περίπτωση του έτερου μέρους της κοινοπραξίας, ... του ....., από τα τέσσερα δηλωθέντα έργα στον σχετικό πίνακα, τα κάτωθι τρία είχαν σχετικές βεβαιώσεις περαίωσης, και συγκεκριμένα:

Ι. «ΣΤΕΡΕΩΣΗ, ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΠΥΡΓΟΥ ΣΤΟ ΑΛΙΒΕΡΙ Ν. ΕΥΒΟΙΑΣ» με ποσοστό

Αριθμός απόφασης: 835/2018

συμμετοχής 100%, προϋπολογισμό Σύμβασης 29.371,21 ΕΥΡΩ και Φορέα υλοποίησης το ΥΠΠΟΑ/Εφορεία Αρχαιοτήτων Ευβοίας.

Για το έργο προσκομίστηκαν: α) η Σύμβαση κατασκευής, β) Βεβαίωση καλής εκτέλεσης και πραγματοποίησης των εργασιών του έργου με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑΕΥΒ/40077/27278/464/30.1.2018 γ) Τιμολόγιο για την πληρωμή του έργου.

II. «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΠΤΑ (7) ΚΕΡΑΜΟΣΚΕΠΩΝ ΣΤΕΓΩΝ» ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ «ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΣΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΧΙΟΥ» με ποσοστό συμμετοχής: 100%, προϋπολογισμός Σύμβασης: 56.434,00 ΕΥΡΩ και Φορέας υλοποίησης ΥΠΠΟΑ/ 3η ΕΦΟΡΕΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ Για το έργο προσκομίστηκαν: α) η Σύμβαση κατασκευής, β) Βεβαίωση εκτέλεσης και παραλαβής των εργασιών του έργου με αρ. πρωτ. 734/13.3.2015 γ) Τιμολόγιο για την πληρωμή του έργου. III.

«ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΤΕΡΕΩΣΗΣ & ΕΠΙΣΚΕΥΗΣ ΣΤΕΓΗΣ ΣΤΟ ΚΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΒΟΥΤΥΡΟΚΟΜΕΙΟΥ ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ ΤΑΤΟΪΟΥ» με ποσοστό συμμετοχής: 50%, προϋπολογισμό Σύμβασης 22.450,00 ΕΥΡΩ και Φορέα υλοποίησης το ΥΠΠΟΑ/ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ & ΤΕΧΝ. ΕΡΓΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΑΝΑΤ. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ & ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Για το έργο προσκομίστηκαν: α) η Σύμβαση κατασκευής του έργου, β) Βεβαίωση περαίωσης με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ/393190/36167/6712/25.11.2016 γ) Τιμολόγιο για την πληρωμή του έργου.

Για το τέταρτο έργο, αν και αφορούσε επίσης σε έργο που υπάγεται στις διατάξεις του Ν.3028/2002 και περιελάμβανε εργασίες συναφείς με το αντικείμενο της παρούσας διακήρυξης, δεν προσκομίστηκαν σχετικές βεβαιώσεις περαίωσης, παρότι προσκομίστηκε η σχετική σύμβαση, τα τιμολόγια πληρωμής του έργου που δηλώνουν και την περαίωση του έργου, αλλά και το έντυπο Δ1 (Βεβαίωση ανεκτέλεστου υπολοίπου - Εμπρόθεσμης Εκτέλεσης έργων Δημοσίου, ΝΠΔΔ - Ανάδοχοι) στο οποίο βεβαιώνεται ότι το ως άνω έργο εκτελείται έντεχνα.

Από τα παραπάνω έργα γίνεται αντιληπτό ότι δεν ισχύει ο ισχυρισμός του προσφεύγοντα ότι δεν προσκομίστηκαν σχετικές βεβαιώσεις περαίωσης,

Αριθμός απόφασης: 835/2018

αφού αυτές υποβλήθηκαν μαζί με τα λοιπά δικαιολογητικά σε τέσσερα από τα επτά έργα.

Για όλα τα ανωτέρω έργα που έφεραν αντίστοιχες βεβαιώσεις περαίωσης, φορέας υλοποίησης ήταν το ΥΠΠΟΑ με εξαίρεση το έργο «ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΠΑΛΑΙΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ ΤΡΙΚΑΛΩΝ-ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΣΙΤΣΑΝΗΣ» της ΜΕΤΡΟΝ Α.Τ.Ε., που υλοποιήθηκε από το Δήμο Τρικάλων. Ωστόσο αφορούσε σε εργασίες στερέωσης σε χαρακτηρισμένο από το ΥΠΠΟΑ νεώτερο μνημείο, ως εκ τούτου υπάγεται στις διατάξεις του Ν.3028/2002. Δικαιούχος του έργου συνολικά ήταν το ΥΠΠΟΑ. Ως εκ τούτου, όλα τα ανωτέρω έργα αφορούν σε εκτέλεση εργασιών σε μνημεία που εμπíπτουν στις περί προστασίας διατάξεις του Ν.3028/2002 και συνεπώς δεν είναι αληθής ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας εταιρείας ότι τα προς απόδειξη εμπειρίας έργα δεν αφορούν σε μνημεία που υπάγονται στις διατάξεις του Ν.3028/2002.

Επισημαίνεται επιπλέον ότι, τα ανωτέρω έργα είναι προϋπολογισμού μεγαλύτερου του δημοπρατούμενου έργου (όπως αναφέρεται και στο άρθρο 22.Δ της προκήρυξης), καθώς τα ποσά που αναγράφονται ανωτέρω αφορούν στον προϋπολογισμό - ποσό της Σύμβασης.

Στα ανωτέρω έργα που φέρουν βεβαιώσεις περαίωσης, όπως άλλωστε προκύπτει από το προσκομισθέντα στοιχεία (τιμολόγια, συμβάσεις, πίνακας έργων) εκτελέστηκαν εργασίες συναφείς με το αντικείμενο του δημοπρατούμενου έργου στερέωσης και αποκατάστασης νεωτέρων μνημείων (ενέματα πλήρωσης τοιχοποιιών, αναδομήσεις τοιχοποιιών, αρμολογήματα κατασκευή στεγών, κατασκευή πατωμάτων) που προστατεύονται από τον Ν. 3028/2002, όπως προδιαγράφεται στο άρθρο 22.Δ της διακήρυξης.

Για τα έργα «ΣΤΕΡΕΩΣΗ, ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΠΥΡΓΟΥ ΣΤΟ ΑΛΙΒΕΡΙ Ν. ΕΥΒΟΙΑΣ» και «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΠΤΑ (7) ΚΕΡΑΜΟΣΚΕΠΩΝ ΣΤΕΓΩΝ» ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ «ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΣΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΧΙΟΥ» οι βεβαιώσεις περαίωσης που προσκομίσθηκαν οι οποίες εκδίδονται μετά και την ποιοτική και ποσοτική παραλαβή του έργου από την ορισμένη αρμόδια Επιτροπή αποτελούν και βεβαιώσεις καλής εκτέλεσης όπως ρητώς αναγράφεται σε αυτές.

Οι βεβαιώσεις καλής εκτέλεσης εκδίδονται από την αναθέτουσα Αρχή κατόπιν αιτήματος του Αναδόχου. Άλλωστε και για το έργο «ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΤΕΡΕΩΣΗΣ & ΕΠΙΣΚΕΥΗΣ ΣΤΕΓΗΣ ΣΤΟ ΚΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΒΟΥΤΥΡΟΚΟΜΕΙΟΥ ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΣ ΤΑΤΟΪΟΥ» στο οποίο Αναθέτουσα Αρχή ήταν η Υπηρεσία μας, δεν χορηγήθηκε βεβαίωση καλής εκτέλεσης, καθώς δεν υπήρξε αίτημα του Αναδόχου. Ωστόσο η έκδοση των Βεβαιώσεων Περαίωσης συνεπάγεται και την έκδοση των Βεβαιώσεων Καλής Εκτέλεσης, εφόσον υπάρξει σχετικό αίτημα από τον Ανάδοχο. Μάλιστα για το παραπάνω έργο, η Υπηρεσία μας ως φορέας υλοποίησης με το με αρ. πρωτ. ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ 3267/6.6.2017 προέβη σε επιστροφή της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, που συντελέστηκε έξι μήνες μετά την περαίωση του έργου και την οριστική παραλαβή του, γεγονός που αποδεικνύει και την ορθή εκτέλεση του.

Κατόπιν των ανωτέρω, αποδεικνύεται επαρκώς ότι ο προσωρινός ανάδοχος προσκόμισε τα σχετικά δικαιολογητικά και διαθέτει πλήρως την απαιτούμενη από Τεχνική και Επαγγελματική Ικανότητα που προβλέπεται στο αρ. 22.Δ της Διακήρυξης.

Ως προς τον δεύτερο λόγο της προσφυγής που αναφέρεται στις διατάξεις 22.Α.2α (λόγοι αποκλεισμού) και 23.3.ββ (δικαιολογητικά μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22.Α.), σας γνωρίζουμε τα εξής.

Η ένορκη βεβαίωση της ..... προς αναπλήρωση του σχετικού πιστοποιητικού από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, από το οποίο προκύπτουν οι πράξεις επιβολής προστίμου, που έχουν εκδοθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών, πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς, ήτοι 2-7-2018, φέρει ημερομηνία έκδοσης 142-2018, (προγενέστερη κατά περίπου πέντε μήνες).

Ωστόσο, στην ανωτέρω βεβαίωση γίνεται η παρακάτω γενική διατύπωση: «Ότι δεν έχουν υποβληθεί σε βάρος της από αυτόν εκπροσωπούμενης εταιρείας με την επωνυμία «.....» πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς της για την ανάθεση ΔΗΜΟΣΙΩΝ

Αριθμός απόφασης: 835/2018

ΕΡΓΩΝ, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4412/2016», προκειμένου να καλύπτει τις περιπτώσεις και τα χρονικά διαστήματα υποβολής προσφορών για την ανάθεση δημοσίων έργων.

Η ένορκη βεβαίωση του ..... του ..... προς αναπλήρωση του σχετικού πιστοποιητικού από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, από το οποίο προκύπτουν οι πράξεις επιβολής προστίμου, που έχουν εκδοθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών, πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς, ήτοι 2-7-2018, φέρει ημερομηνία έκδοσης 30-7-2018 (28 ημέρες μετά την προθεσμία υποβολής προσφοράς).

Ωστόσο και στην ανωτέρω βεβαίωση γίνεται η παρακάτω γενική διατύπωση:

«...σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς της για την ανάθεση ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4412/2016» προκειμένου να καλύπτει τις περιπτώσεις και τα χρονικά διαστήματα υποβολής προσφορών για την ανάθεση δημοσίων έργων.

Οι παραπάνω ένορκες βεβαιώσεις προσκομίσθηκαν ως προβλέπεται από τις διατάξεις του Νόμου καθώς με τα επίσης προσκομισθέντα υπ. αρ. 27218/25.1.2018 και 27235/25.1.2018 έγγραφα, το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης γνωστοποίησε στους ενδιαφερομένους ότι δεν είναι δυνατή η χορήγηση του πιστοποιητικού που προβλέπεται από την περίπτωση γ' της παρ. 2 του αρ. 73 του Ν.4412/2016.

Περαιτέρω, οι ένορκες βεβαιώσεις που εκδίδονται σε αυτές τις περιπτώσεις δεν προβλέπεται ότι θα πρέπει να αφορούν ρητώς συγκεκριμένο έργο αφού η επιβολή των κυρώσεων-προστίμων αφορά τον αιτούντα. Επιπλέον δεν ορίζεται ρητώς ο χρόνος έκδοσής τους, γίνεται ωστόσο αντιληπτό ότι θα πρέπει να εκδίδονται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, όπως ισχύει για όλα τα πιστοποιητικά, προκειμένου να αφορούν τη δημοπρασία για την οποία πρόκειται να κατατεθούν.

Κατόπιν τούτου, οι ημερομηνίες εκδόσεως των ένορκων βεβαιώσεων σαφώς καλύπτουν τις διατάξεις των αρ. 22.Α.2α και 23.3ββ της Διακήρυξης, σχετικά με τις πράξεις επιβολής προστίμου του οικονομικού φορέα, σε διάστημα 2 ετών πριν την προθεσμία υποβολής προσφοράς, ήτοι τη 2α Ιουλίου 2018. Για τους παραπάνω λόγους οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας εταιρείας ως προς αυτόν τον λόγο της προσφυγής, επίσης δεν ευσταθούν ».

23. Επειδή η παρεμβαίνουσα αναφέρει στην ασκηθείσα παρέμβασή της τα εξής «..III.Απαράδεκτο της κρινόμενης προσφυγής κατά το μέρος που με αυτήν προβάλλονται λόγοι κατά των υποβληθέντων δικαιολογητικών συμμετοχής μας.

Εκ του συνδυασμού των διατάξεων του Ν. 4412/2016, των γενικών αρχών του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων και της νομολογίας των εθνικών δικαστηρίων, συνάγεται αβιάστως ότι: α) Η διαγωνιστική διαδικασία συνιστά σύνθετη διοικητική ενέργεια, η οποία περατώνεται με την κατακυρωτική του διαγωνισμού πράξη, δηλαδή συνιστά διαδικασία, για την οποία απαιτούνται περισσότερες διαδοχικές διοικητικές πράξεις, η έκδοση δε κάθε μίας από αυτές είναι προϋπόθεση για την έκδοση της επομένης, η τελευταία δε πράξη ενσωματώνει όλες τις προηγούμενες, οι οποίες αποβάλλουν την αυτοτέλειά τους. Κάθε μία από τις πράξεις, που αποτελούν την εν λόγω σύνθετη διοικητική ενέργεια, εκδίδεται με ιδιαίτερη διαδικασία και το κύρος κάθε πράξεως επηρεάζει μόνον το κύρος των πράξεων, που την ακολουθούν (βλ. ενδεικτικώς ΣτΕ 748/2009, ΣτΕ 83/2010, ΣτΕ 542/2010).

β) Στις δημόσιες συμβάσεις ισχύει ο κανόνας της, κατά στάδια, προβολής των λόγων, δηλαδή λόγοι που αφορούν σε προγενέστερο στάδιο δεν μπορούν να προβληθούν σε μεταγενέστερο, αλλά θα πρέπει να προβάλλονται επικαίρως (ΕΑ ΣτΕ 207/2002, 295/2003, 602/2003, 884/2003, 69/2005, 1032/2005, 245/2011 κ.ά.).

Η αρχή αυτή, της επίκαιρης και αυτοτελούς προσβολής των βλαπτικών πράξεων όλων των οργάνων του διαγωνισμού εντάσσεται στους αρνητικούς όρους του εννόμου συμφέροντος, αποκλείοντας τον παρεμπόπτοντα έλεγχο της νομιμότητας των λόγων αυτών με την ευκαιρία της προσβολής των μεταγενέστερων πράξεων ή παραλείψεων της διαγωνιστικής διαδικασίας με την προδικαστική προσφυγή (ΕΑ ΣτΕ 305/2011, 65/2012).

Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα με την κρινόμενη προδικαστική προσφυγή της προβάλλει, μεταξύ άλλων, ότι κατά το στάδιο υποβολής της προσφοράς μας δήθεν δεν προσκομίσαμε στοιχεία αποδεικτικά της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητάς μας.

Όμως έτσι η προσφεύγουσα προβάλλει λόγους που αφορούν στα υποβληθέντα από εμάς δικαιολογητικά συμμετοχής, δηλ. λόγους για τους οποίους θα έπρεπε να στρέφεται κατ' ουσίαν κατά της υπ' αριθ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ/338902/34950/6511/11.7.2018 απόφασης της αναθέτουσας αρχής, η οποία με την έκδοση της προσβαλλόμενης υπ' αριθ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ/386732/39957/7642/3.8.2018 ενσωματώθηκε σε αυτήν και έχασε την αυτοτέλειά της.

Συνεπώς, οποιαδήποτε αμφισβήτηση της προσφεύγουσας αναφορικά με τα υποβληθέντα από την κοινοπραξία μας δικαιολογητικά συμμετοχής έπρεπε να είχε προβληθεί ήδη κατά το στάδιο έκδοσης της ανωτέρω υπ' αριθ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ/338902/34950/6511/11.7.2018 απόφασης της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με την αρχή του επικαίρου της προβολής των λόγων προσφυγής και της κατά στάδιον προσβολής των εκτελεστών πράξεων του διαγωνισμού.

Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, η κρινόμενη προσφυγή είναι अपαράδεκτη κατά το μέρος που δι' αυτής προβάλλονται λόγοι κατά των υποβληθέντων δικαιολογητικών συμμετοχής της κοινοπραξίας μας.

IV. Επί των λόγων της κρινόμενης προσφυγής

1. Επί του πρώτου λόγου της κρινόμενης προσφυγής

Εκ των αρχών της ισότητας, της τυπικότητας, της διαφάνειας και της δημοσιότητας των ελάχιστων όρων συμμετοχής, που διέπουν τη διαδικασία συνάψεως των δημοσίων συμβάσεων, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Ν. 4412/2016 και τους όρους της διακήρυξης του επίμαχου διαγωνισμού, συνάγεται αβιάστως ότι:

α) Η διακήρυξη αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο που δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, που διενεργεί το διαγωνισμό όσο και τους διαγωνιζόμενους. Συνεπώς, ο διαγωνιζόμενος οφείλει να υποβάλει μόνον τα αξιούμενα από τη διακήρυξη δικαιολογητικά και στοιχεία για την απόδειξη ιδιότητας κρίσιμης για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό (ενδεικτικώς ΣΤΕ

Αριθμός απόφασης: 835/2018

1329/2008, ΣτΕ 279/2008, ΣτΕ 1616/2008 , ΣτΕ 1619/2008, ΣτΕ 3084/2008, πρβλ. ΔΕΚ C - 496/1999, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta SpA, C - 421/2001 Traunfellner GmbH, C - 19/2000 SIAC Construction Ltd, C - 470/1999 Universale Bau AG, C - 324/1998 Telaustria Verglas GmbH, C - 225/1998 Επιτροπή κατά Γαλλικής Δημοκρατίας, C - 31/1987 Gebroeders Beentjes BV).

β) Για τη νόμιμη συμμετοχή των οικονομικών φορέων στον επίμαχο διαγωνισμό απαιτείται αυτοί να διαθέτουν συγκεκριμένη τεχνική και επαγγελματική εμπειρία, η οποία αποδεικνύεται με τα στοιχεία που ορίζονται ειδικώς στο άρθρο 22.Δ της οικείας διακήρυξης. Η τοιαύτη τεχνική και επαγγελματική ικανότητα αποτελεί προϋπόθεση συμμετοχής, δηλ. ιδιότητα που πρέπει να συντρέχει ήδη κατά τον χρόνο συμμετοχής στο διαγωνισμό, τα δε αποδεικτικά αυτής μέσα υποβάλλονται συμπληρωματικώς και παραλλήλως με το ΤΕΥΔ και μπορεί να ελέγχονται από την αναθέτουσα αρχή όποτε τούτο κρίνεται σκόπιμο, είτε δηλ. κατά τον χρόνο υποβολής των δικαιολογητικών συμμετοχής είτε μεταγενεστέρως κατά τον χρόνο υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης. Συνεπώς, εφόσον η αναθέτουσα αρχή έχει στη διάθεσή της τα εν λόγω αποδεικτικά μέσα, ανεξάρτητα από τον χρόνο υποβολής τους, οφείλει να τα ελέγξει όταν το κρίνει σκόπιμο, χωρίς να τα ζητάει εκ νέου από τον οικονομικό φορέα, και αντιστοίχως χωρίς ο οικονομικός φορέας να υποχρεούται να τα προσκομίσει εκ νέου.

γ) Από κανέναν όρο της διακήρυξης δεν προβλέπεται ότι τα κατά τα ανωτέρω στοιχεία που τίθενται υπ' όψιν της αναθέτουσας αρχής και ελέγχονται από αυτήν είτε στο πλαίσιο της υποβολής των δικαιολογητικών συμμετοχής του οικονομικού φορέα είτε στο στάδιο υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης του προσωρινώς αναδόχου, απαιτείται να υποβληθούν εκ νέου από τον αναδειχθέντα προσωρινώς ανάδοχο, ούτε άλλωστε θα μπορούσε να προβλεφθεί κάτι τέτοιο. Αντίθετη εκδοχή που θα υποχρέωνε τον οικονομικό φορέα να υποβάλει και πάλι τα ίδια στοιχεία ως προσωρινός ανάδοχος θα αναιρούσε πλήρως την έννοια της οικονομίας του διαγωνισμού, αφού θα αποτελούσε απολύτως περιττή και άνευ οποιουδήποτε νοήματος απαίτηση, που θα καθυστέρουσε αδικαιολόγητα την εξέλιξη του διαγωνισμού.

Εν προκειμένω, με την κρινόμενη προσφυγή προβάλλεται ότι δήθεν η κοινοπραξία μας εσφαλμένως δεν υπέβαλε, μεταξύ των δικαιολογητικών κατακύρωσης, στοιχεία αποδεικτικά της τεχνικής και επαγγελματικής εμπειρίας, και ότι πάντως τα στοιχεία που υποβάλαμε δήθεν δεν αποδεικνύουν την εμπειρία μας, αντιθέτως με τους όρους της οικείας διακήρυξης.

Όμως, οι ανωτέρω ισχυρισμοί της προσφεύγουσας είναι απολύτως αβάσιμοι, εσφαλμένοι και αναληθείς διότι:

α) Η κοινοπραξία μας υπέβαλε όλα τα εκ της διακήρυξης απαιτούμενα στοιχεία, με τα οποία αποδείξαμε, ως οφείλαμε, ότι διαθέτουμε την αναγκαία τεχνική και επαγγελματική εμπειρία για την ανάληψη εκτέλεσης του έργου. Ειδικότερα, υποβάλαμε, ως οφείλαμε σύμφωνα με τις απαιτήσεις της διακήρυξης, δύο (2) πίνακες εκτελεσθέντων έργων απολύτως συναφών με το αντικείμενο του υπό ανάθεση έργου, δηλ. έργων σε μνημεία που εμπίπτουν στις περί προστασίας διατάξεις του Ν.3028/2002, συνοδευόμενων από όλα τα επί μέρους αναγκαία στοιχεία ανά εκτελεσθέν έργο (βεβαιώσεις περαίωσης εργασιών ή καλής εκτέλεσης, υπεύθυνες δηλώσεις μας ενσωματωμένες στα υποβληθέντα ΤΕΥΔ κλπ). Συνεπώς, η απόδειξη ότι στο πρόσωπό μας συντρέχει η προβλεπόμενη από τη διακήρυξη προϋπόθεση συμμετοχής έλαβε χώρα ήδη κατά την υποβολή της προσφοράς μας.

β) Τα υποβληθέντα από την κοινοπραξία μας στοιχεία, τα οποία τέθηκαν υπ' όψιν της αναθέτουσας αρχής ήδη από την φάση υποβολής των δικαιολογητικών συμμετοχής, κατά τα ανωτέρω, ελέγχθηκαν και κρίθηκαν ως πλήρη και επαρκή από την αναθέτουσα αρχή, κατά το στάδιο ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης. Το γεγονός δε ότι η αναθέτουσα αρχή προέβη στον έλεγχο των ανωτέρω στοιχείων, κατά τον χρόνο που κρίθηκε σκόπιμο, κατά την άποψή της, σε καμία περίπτωση δεν επέφερε σε βάρος μας την πρόσθετη υποχρέωση να προσκομίσουμε εκ νέου τα ίδια αυτά υποβληθέντα στοιχεία. Τούτο δε διότι τυχόν νέα υποβολή των ίδιων αυτών στοιχείων, τα οποία, όπως προεκτέθηκε, είχε στη διάθεσή της η αναθέτουσα αρχή από την φάση της υποβολής των προσφορών, το μεν θα ήταν παντελώς άνευ νοήματος, διότι δεν θα εξυπηρετούσε σε κάτι, το δε θα έβλαπτε την οικονομία και την ταχύτητα του διαγωνισμού, καταστρατηγώντας τις βασικές αρχές των διαγωνιστικών διαδικασιών.

Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, οι περί του αντιθέτου ισχυρισμοί της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι, αναληθείς και εσφαλμένοι.

2. Επί του δεύτερου λόγου της κρινόμενης προσφυγής

Εκ του συνδυασμού των διατάξεων του Ν. 4412/2016, με τους όρους της διακήρυξης και τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου συνάγεται αβιάστως ότι:

α) Προς απόδειξη της ιδιότητας ότι σε βάρος του οικονομικού φορέα δεν έχουν επιβληθεί πράξεις επιβολής προστίμου από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς, προσκομίζεται πιστοποιητικό από την εν λόγω υπηρεσία, σε αναπλήρωση δε του εν λόγω πιστοποιητικού, εφόσον δεν εκδίδεται, προσκομίζεται ένορκη βεβαίωση.

β) Εάν από την διακήρυξη δεν ορίζεται χρόνος ισχύος της εν λόγω ένορκης βεβαίωσης, αυτή είναι σε ισχύ εφόσον έχει εκδοθεί εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος και δη εντός έξι (6) μηνών πριν την υποβολή της προσφοράς του οικονομικού φορέα, σύμφωνα με τις γενικές αρχές περί του χρόνου ισχύος των πιστοποιητικών. Είναι δε σαφές ότι ουδόλως απαιτείται να εκδίδεται ενόψει συγκεκριμένης δημοπρασίας, δηλ. δεν απαιτείται να αναφέρει το συγκεκριμένο έργο για το οποίο ο οικονομικός φορέας προτίθεται να λάβει μέρος στο διαγωνισμό, αφού η ιδιότητα της επιβολής ή μη των προβλεπόμενων κυρώσεων αφορά στο πρόσωπο του ενόρκως βεβαιούνται και δεν είναι κάτι που μεταβάλλεται ανά διαγωνισμό.

γ) Σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με την παγία νομολογία του Συμβουλίου της Επικράτειας και κατ' εφαρμογή των γενικών αρχών της χρηστής διοίκησης, της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της ανάπτυξης υγιούς ανταγωνισμού, οι όροι της διακήρυξης πρέπει να είναι σαφείς, ώστε να μην δημιουργούνται στους οικονομικούς φορείς αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία τους, σε περίπτωση δε ασάφειας όρου της διακηρύξεως, το βάρος για την εν λόγω ασάφεια φέρει η αναθέτουσα αρχή και όχι ο οικονομικός φορέας, ο οποίος δεν δύναται να "τιμωρηθεί" με απόρριψη της προσφοράς του για τυχόν ασάφειες ή σφάλματα της αναθέτουσας αρχής.

Εν προκειμένω, με την κρινόμενη προσφυγή προβάλλεται ότι δήθεν η κοινοπραξία μας δεν απέδειξε την ανωτέρω ιδιότητα περί μη επιβολής των ανωτέρω κυρώσεων το μεν διότι οι υποβληθείσες ένορκες βεβαιώσεις δήθεν αφήνουν ακάλυπτο και μη βεβαιούμενο χρονικό διάστημα για το μεν ένα μέλος μας (.....) χρονικό διάστημα 5 μηνών, για το δε δεύτερο μέλος μας (.....) χρονικό διάστημα 28 ημερών, το δε διότι δεν αναφέρουν το έργο για το οποίο δόθηκαν, δηλ. το δημοπρατούμενο.

Όμως, οι ανωτέρω ισχυρισμοί της προσφεύγουσας είναι απολύτως αβάσιμοι, εσφαλμένοι και αναληθείς διότι:

α) Όπως προεκτέθηκε, από κανέναν όρο της διακήρυξης δεν απαιτείται η ένορκη βεβαίωση να αναφέρει το συγκεκριμένο έργο, για το οποίο προσκομίζεται, ούτε προβλέπεται συγκεκριμένος χρόνος ισχύος αυτής, και, ως εκ τούτου, είναι σε ισχύ ένορκη βεβαίωση που εκδόθηκε εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος και δη εντός έξι (6) μηνών πριν την υποβολή της προσφοράς του οικονομικού φορέα.

β) Οι υποβληθείσες ένορκες βεβαιώσεις από τα μέλη της κοινοπραξίας μας είναι απολύτως ισχυρές διότι αναφέρουν ρητώς ότι εκδόθηκαν ώστε να καλύπτουν «... χρονικό διάστημα δύο (2) ετών » .

24. Επειδή, το άρθρο 18 με τίτλο «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων» προβλέπει τα εξής στην παρ. 1 :
«1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης.

Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων.

Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων».

25. Επειδή το άρθρο 53 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης» προβλέπει τα εξής: «1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρθρων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών.

2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 63 και της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62 σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, περιέχουν ιδίως:

[...]β) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων, [...]

ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στα άρθρα 86 και 87 [...]

ιζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς, [...]

κστ) οποιαδήποτε άλλη πληροφορία απαιτείται κατά τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221)..[...].».

26. Επειδή το άρθρο 73 με τίτλο « Λόγοι αποκλεισμού» προβλέπει ότι:

« [...] 4. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης οποιονδήποτε οικονομικό φορέα σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις:

α) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με κατάλληλα μέσα αθέτηση των ισχυουσών υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18,[...]

στ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως

αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις,

ζ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 79,

η) εάν ο οικονομικός φορέας επιχειρεί να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία σύναψης σύμβασης ή να παράσχει εξ αμελείας παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση,

θ) Εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει, με κατάλληλα μέσα, ότι ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του.

5. Κατά παρέκκλιση από τα οριζόμενα στην περίπτωση β' της παρ. 4, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην αποκλείει έναν οικονομικό φορέα, ο οποίος βρίσκεται σε μια εκ των καταστάσεων που αναφέρονται στην παραπάνω περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι η αναθέτουσα αρχή έχει αποδείξει ότι ο εν λόγω φορέας είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διατάξεις και τα μέτρα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας, στην περίπτωση των καταστάσεων της περίπτωσης β' της παρ. 4.

6. Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν έναν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι αυτός βρίσκεται λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μία από τις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2.

Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας βρίσκεται λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε πριν είτε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης, σε μία από τις περιπτώσεις της παρ. 4.

7. Οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας εμπíπτει σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2γ και 4 μπορεί να προσκομίζει στοιχεία προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Για τον σκοπό αυτόν, ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει ή έχει δεσμευθεί να καταβάλει αποζημίωση για τυχόν ζημίες που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκριμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Αν τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής. Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, με τελεσίδικη απόφαση, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχεται βάσει της παρούσας παραγράφου κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση στο κράτος - μέλος στο οποίο ισχύει η απόφαση.

8. Η απόφαση της αναθέτουσας αρχής για την διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων κατά την προηγούμενη παράγραφο εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής της επόμενης παραγράφου, η οποία εκδίδεται εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής στην εν λόγω επιτροπή συνοδευόμενου από όλα τα σχετικά στοιχεία. Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας η αναθέτουσα αρχή αποκλείει από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης τον εν λόγω οικονομικό φορέα. Η απόφαση της αναθέτουσας αρχής, καθώς και η απόφαση με την οποία γίνονται δεκτά ένδικα βοηθήματα κατ' αυτής, κοινοποιείται στην Αρχή.

9. Για τις ανάγκες των παραγράφων 7 και 8 συνιστάται επιτροπή που απαρτίζεται από εκπροσώπους του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθώς και του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Η ως άνω επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού η οποία εκδίδεται εντός μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος και ρυθμίζει τις αναγκαίες λεπτομέρειες οργάνωσης και λειτουργίας της. Χρέη Προέδρου εκτελεί ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

10. Εάν η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί με αμετάκλητη απόφαση, ορίζεται ότι στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 η περίοδος αυτή ανέρχεται σε πέντε (5) έτη από την ημερομηνία της καταδίκης με αμετάκλητη απόφαση και στις περιπτώσεις της παραγράφου 4 στα τρία (3) έτη από την ημερομηνία του σχετικού γεγονότος.

11. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α..».

27.Επειδή το άρθρο 75 του Ν.4412/2016 με τίτλο «Κριτήρια επιλογής» και το άρθρο 76 με τίτλο «Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου» προβλέπουν ότι «Άρθρο 75. 1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν:

α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας,

β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια,

γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4. Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για την εκτέλεση της υπό ανάθεση

σύμβασης. Όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης.

2. Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να είναι εγγεγραμμένοι σε ένα από τα επαγγελματικά ή εμπορικά μητρώα που τηρούνται στο κράτος - μέλος εγκατάστασής τους, όπως περιγράφεται στο Παράρτημα ΧΙ του Προσαρτήματος Α' ή να ικανοποιούν οποιαδήποτε άλλη απαίτηση ορίζεται στο Παράρτημα αυτό.[...]

3. Όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης. Για το σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να έχουν έναν ορισμένο ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών, συμπεριλαμβανομένου ορισμένου ελάχιστου κύκλου εργασιών στον τομέα δραστηριοτήτων που καλύπτεται από τη σύμβαση. Επίσης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς, παρουσιάζοντας την αναλογία, ιδίως, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Μπορούν επίσης να απαιτούν κατάλληλο επίπεδο ασφαλιστικής κάλυψης έναντι επαγγελματικών κινδύνων.

Ο ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών που απαιτείται να έχουν οι οικονομικοί φορείς δεν υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, όπως σχετικά με τους ειδικούς κινδύνους που αφορούν τη φύση των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει τους βασικούς λόγους για την απαίτηση αυτή στα έγγραφα της σύμβασης ή στη χωριστή έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 341.

Η αναλογία, ενδεικτικά, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού μπορεί να λαμβάνεται υπόψη όταν η αναθέτουσα αρχή προσδιορίζει τις μεθόδους και τα κριτήρια της συνεκτίμησης αυτής στα έγγραφα της σύμβασης. Οι μέθοδοι και τα κριτήρια αυτά χαρακτηρίζονται από διαφάνεια, αντικειμενικότητα και αποφυγή διακρίσεων.

Όταν μια σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα, το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε σχέση με κάθε επιμέρους τμήμα. Εντούτοις, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καθορίζει τον ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών που πρέπει να έχουν οι οικονομικοί φορείς ανά ομάδες τμημάτων, αν ανατεθούν στον ανάδοχο περισσότερα τμήματα που πρέπει να εκτελεστούν ταυτοχρόνως.[...]

4. Όσον αφορά την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους και την εμπειρία για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να διαθέτουν ικανοποιητικό επίπεδο εμπειρίας, αποδεικνυόμενο με κατάλληλες συστάσεις από συμβάσεις που έχουν εκτελεστεί κατά το παρελθόν. Μια αναθέτουσα αρχή μπορεί να θεωρεί ότι ένας οικονομικός φορέας δεν διαθέτει τις απαιτούμενες επαγγελματικές ικανότητες εάν διαπιστώσει ότι ο οικονομικός φορέας έχει συγκρουόμενα συμφέροντα που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την εκτέλεση της σύμβασης.[...]

5. Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις συμμετοχής που μπορεί να εκφράζονται ως ελάχιστα επίπεδα ικανότητας, καθώς και τα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, στην προκήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος».....

Άρθρο 76

1. Πέραν των οριζομένων στην παρ. 2 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ισχύουν τα ακόλουθα:

α) Στο Μ.Ε.ΕΠ. ή τα νομαρχιακά μητρώα, εγγράφονται οικονομικοί φορείς κατά κατηγορίες ή εξειδικευμένες επιχειρήσεις.

β) Όταν το έργο ανήκει αποκλειστικά σε μια κατηγορία του Μ.Ε.ΕΠ., δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι στην κατηγορία αυτή. Ένα έργο θεωρείται ότι ανήκει αποκλειστικά σε μια κατηγορία αν ανήκουν στην κατηγορία αυτή πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) των εργασιών του όλου έργου. Για τον υπολογισμό του ποσοστού αυτού δεν λαμβάνονται υπόψη τα απρόβλεπτα.

Αριθμός απόφασης: 835/2018

γ) Αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες διαφόρων κατηγοριών που καμιάς το ποσοστό δεν ξεπερνά το όριο της προηγούμενης παραγράφου, δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι για όλες τις κατηγορίες του έργου, καθώς και ενώσεις οικονομικών φορέων που να καλύπτουν τις κατηγορίες αυτές. Κατηγορία με ποσοστό εργασιών λιγότερο του δέκα τοις εκατό (10%) δεν λαμβάνεται υπόψη, μπορούν όμως τα έγγραφα της σύμβασης να ορίσουν διαφορετικά.

δ) Αν το έργο περιλαμβάνει αποκλειστικά αντικείμενο εξειδικευμένων οικονομικών φορέων του Μ.Ε.ΕΠ., δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι στην αντίστοιχη κατηγορία και εξειδικευμένοι οικονομικοί φορείς, αν υπάρχουν, σε αντίστοιχες τάξεις. Τα δύο τελευταία εδάφια της περίπτωσης β' εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή. Σε κάθε άλλη περίπτωση οικονομικοί φορείς, που αποδεικνύουν ότι καλύπτουν τα κριτήρια επιλογής μπορούν να συμμετέχουν.

ε) Σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων, τα μέλη αυτής, πρέπει να είναι εγγεγραμμένα στην κατηγορία του έργου που δημοπρατείται ή, αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες περισσότερων κατηγοριών, τουλάχιστον σε μία από τις κατηγορίες του έργου που δημοπρατείται.

2. Πέραν των οριζόμενων στις παρ. 4 και 5 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις ειδικών έργων των οποίων η κατασκευή απαιτείται να πραγματοποιηθεί από εξειδικευμένους οικονομικούς φορείς, μπορεί στα έγγραφα της σύμβασης να ορίζονται πρόσθετες απαιτήσεις για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία. Κατόπιν αιτήματος της αναθέτουσας αρχής, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, όταν τούτο ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου.

3. Πέραν των οριζόμενων στις παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ισχύουν συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

α) Αν το έργο ανήκει σε μια κατηγορία του Μ.Ε.ΕΠ. κατά την παράγραφο 1 περίπτωση β', η τάξη, στην οποία πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι

οι οικονομικοί φορείς, προσδιορίζεται από την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου τα ποσοστά των απρόβλεπτων δαπανών (απρόβλεπτα), όπως αυτά καθορίζονται στην περίπτωση α' της παρ. 3 του άρθρου 156, λαμβάνονται υποχρεωτικά υπόψη. Αν το έργο ανήκει σε περισσότερες κατηγορίες του Μ.Ε.ΕΠ. κατά την παράγραφο 1 περίπτωση γ', η τάξη για κάθε κατηγορία, στην οποία πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι οι οικονομικοί φορείς, προσδιορίζεται από το αντίστοιχο μέρος της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Τα πιο πάνω εφαρμόζονται ανάλογα και για τις εξειδικευμένες επιχειρήσεις. Σε κάθε άλλη περίπτωση οικονομικοί φορείς, που αποδεικνύουν ότι καλύπτουν τα κριτήρια επιλογής μπορούν να συμμετέχουν.

β) Ενώσεις οικονομικών φορέων εγγεγραμμένων στην ίδια τάξη και κατηγορία έργου του Μ.Ε.ΕΠ. μέχρι και την πέμπτη τάξη, επιτρέπεται να αναλάβουν έργα εκτιμώμενης αξίας μεγαλύτερης από το ανώτατο όριο της τάξης τους μέχρι το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της διαφοράς μεταξύ του ανώτατου ορίου της τάξης τους και του ανώτατου ορίου της επόμενης τάξης, υπό την προϋπόθεση ότι τουλάχιστον δύο από τους οικονομικούς φορείς αυτούς συμμετέχουν στην κατανομή της κατασκευής του έργου ή στα κέρδη και τις ζημίες της ένωσης, με ποσοστό τουλάχιστον τριάντα τοις εκατό (30%) ο καθένας. Όταν η ένωση αποτελείται από οικονομικούς φορείς εγγεγραμμένους στην έκτη τάξη του Μ.Ε.ΕΠ. για την ίδια κατηγορία εργασιών, το ανώτατο όριο της εκτιμώμενης αξίας των έργων που επιτρέπεται να αναλάβει η ένωση διαμορφώνεται στα εξήντα εκατομμύρια (60.000.000) ευρώ, υπό την προϋπόθεση ότι το ποσοστό συμμετοχής του καθενός στα κέρδη και τις ζημίες, ανέρχεται τουλάχιστον σε είκοσι πέντε τοις εκατό (25%). Τα όρια της παραγράφου αυτής μπορεί να επανακαθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, λαμβανομένου υπόψη του δείκτη αναθεώρησης των τιμών των δημοσίων έργων, όπως καθορίζεται, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Σε κάθε άλλη περίπτωση οικονομικοί φορείς, που αποδεικνύουν ότι καλύπτουν τα κριτήρια επιλογής μπορούν να συμμετέχουν.

4. Επιπλέον των επιχειρήσεων που είναι εγγεγραμμένες σε τάξεις των μητρώων, επιχειρήσεις που εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλογής του άρθρου 75 του ν. 4412/2016 μπορούν να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργων, μελετών ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών

επιστημονικών υπηρεσιών ανεξαρτήτως της εγγραφής τους σε τάξεις. Οποιαδήποτε αναφορά αντίθετη στο προηγούμενο εδάφιο καταργείται».

28. Επειδή το άρθρο 79 με τίτλο «Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης» προβλέπει τα εξής «1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α΄75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,

β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθορισθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77

γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθορισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 84.

Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 78, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις ως άνω πληροφορίες όσον αφορά τους φορείς αυτούς. Το ΕΕΕΣ αποτελείται από επίσημη δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος αποκλεισμού δεν ισχύει και/ή ότι πληρούται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. Το ΕΕΕΣ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για την έκδοση των σχετικών δικαιολογητικών και περιλαμβάνει επίσημη δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει τα εν λόγω δικαιολογητικά.

Όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λάβει τα σχετικά δικαιολογητικά απευθείας με πρόσβαση σε βάση δεδομένων, σύμφωνα με την παρ. 6, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως την ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, τυχόν δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, την απαραίτητη δήλωση συναίνεσης.

Αριθμός απόφασης: 835/2018

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν εκ νέου ΕΕΕΣ το οποίο έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον επιβεβαιώνουν ότι οι πληροφορίες του εγγράφου εξακολουθούν να είναι αληθείς.

2. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων πλην της απευθείας ανάθεσης των άρθρων 118 και 328, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,

β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθορισθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77,

γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθορισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 84 και

δ) εφόσον η εκτιμώμενη αξία της υπό ανάθεσης σύμβασης υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ εκτός ΦΠΑ, ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005 (Α' 30).

Τα δεύτερο έως πέμπτο εδάφια της παραγράφου 1 εφαρμόζονται αναλόγως και στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων.

3. Για τις συμβάσεις άνω των ορίων, το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016, και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή.

4. Για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, η Αρχή, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 53, μπορεί να εκδίδει αντίστοιχο τυποποιημένο έντυπο υπεύθυνης δήλωσης, όπου απαιτείται, κατά τις διατάξεις του παρόντος. Μέχρι την έκδοση του τυποποιημένου εντύπου του προηγούμενου εδαφίου, γίνεται δεκτή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986.

5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.

Πριν από την ανάθεση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή, εξαιρουμένων των συμβάσεων που βασίζονται σε συμφωνίες-πλαίσιο, όταν οι συμβάσεις αυτές συνάπτονται δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 39 ή της περίπτωσης α' της παρ. 5 του άρθρου 39, απαιτεί από τον προσφέροντα, στον οποίο έχει αποφασίσει να αναθέσει τη σύμβαση να υποβάλει ενημερωμένα τα σχετικά δικαιολογητικά, σύμφωνα με τα άρθρα 79, και κατά περίπτωση το άρθρο 80. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα πιστοποιητικά που έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 80 και 82.[...]

29. Επειδή το άρθρο 91 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Λόγοι αποκλεισμού» προβλέπει τα εξής : «1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά:

α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση της, σύμφωνα με το άρθρο 102.

γ) Για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 102 [...] » .

30. Επειδή το άρθρο 98 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις δημόσιες συμβάσεις έργων» προβλέπει ότι «1. Τα στάδια στην ανοικτή διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, όταν οι εν λόγω διαδικασίες δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικό τρόπο, έχουν ως εξής:

Αριθμός απόφασης: 835/2018

α) Στην ανοικτή διαδικασία η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, όπως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, είναι σε κάθε περίπτωση ημέρα Τρίτη ή Πέμπτη και ώρα 10:00 π.μ.. Την ίδια ημέρα και μετά το πέρας της ως άνω ώρας, διενεργείται η αποσφράγιση των προσφορών. Αν, για λόγους ανωτέρας βίας, δεν διενεργηθεί η αποσφράγιση κατά την ορισθείσα ημέρα ή αν μέχρι τη μέρα αυτή δεν έχει υποβληθεί καμία προσφορά, η αποσφράγιση και η καταληκτική ημερομηνία αντίστοιχα μετατίθενται σε οποιαδήποτε άλλη ημέρα, με απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται εγγράφως, πέντε (5) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν τη νέα ημερομηνία, σε όσους οικονομικούς φορείς έλαβαν τα έγγραφα της σύμβασης, και αναρτάται, κατά περίπτωση, στην ΕΕΕΕ, στο ΚΗΜΔΗΣ και στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής, εφόσον διαθέτει. Αν και στη νέα αυτή ημερομηνία δεν καταστεί δυνατή η αποσφράγιση των προσφορών ή δεν υποβληθούν προσφορές, μπορεί να ορισθεί και νέα ημερομηνία, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων των δύο προηγούμενων εδαφίων. Σε περίπτωση που και στη νέα αυτή ημερομηνία δεν καταστεί δυνατή η αποσφράγιση των προσφορών ή δεν υποβληθούν προσφορές, διεξάγεται νέα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για το εν λόγω έργο με την εκ νέου τήρηση όλων των διατυπώσεων δημοσιότητας που προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος (επαναληπτικός διαγωνισμός). Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, η οποία αρχίζει αν ισχύει ένα (1) μήνα μετά τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί, για τις δημόσιες συμβάσεις έργων που κριτήριο ανάθεσης έχει οριστεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, να ορίζεται, και άλλη καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών.. Με αποφάσεις των κατά τόπους Περιφερειαρχών και για διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργου, που διεξάγονται σε νησιά, μπορεί να καθορίζεται μία (1) επιπλέον ημέρα της εβδομάδας για τη διεξαγωγή των διαδικασιών σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου των αναθετουσών αρχών με έδρα στον οικείο νομό.

β) Οι προσφορές που παραλαμβάνονται, καταχωρίζονται κατά σειρά κατάθεσής τους σε σχετικό πρακτικό του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου, στο οποίο ειδικότερα αναφέρονται η σειρά προσέλευσης, η επωνυμία του

Αριθμός απόφασης: 835/2018

οικονομικού φορέα, η τάξη και κατηγορία του, ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος, καθώς και η εκπλήρωση άλλων τυπικών προϋποθέσεων που απαιτούν τα έγγραφα της σύμβασης. Όλοι οι φάκελοι αριθμούνται με τον αύξοντα αριθμό κατάθεσής τους, όπως καταχωρίστηκαν στο πρακτικό και μονογράφονται από τα μέλη του ως άνω οργάνου.

γ) Αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, αμέσως μετά την κατά τα ανωτέρω ολοκλήρωση της παραλαβής των προσφορών και καταγραφής των δικαιολογητικών συμμετοχής, ακολουθεί η αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών και η ανακοίνωση των επί μέρους στοιχείων τους, τα οποία επίσης καταχωρίζονται στο ίδιο ως άνω πρακτικό. Στη συνέχεια αν η αναθέτουσα αρχή εφαρμόζει την παράγραφος 1 του άρθρου 101:

αα) Στην περίπτωση εφαρμογής της περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 95, το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο προβαίνει σε έλεγχο της ομαλότητας των οικονομικών προσφορών υπολογίζοντας, το συνολικό ύψος της οικονομικής προσφοράς που διαμορφώνεται μετά την αφαίρεση από κάθε ομάδα εργασιών ποσού που αντιστοιχεί στην έκπτωση που προσφέρθηκε. Από τη σύγκριση της οικονομικής προσφοράς προς τον αρχικό προϋπολογισμό της αναθέτουσας αρχής, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το κονδύλιο για τα απρόβλεπτα της περίπτωση α' της παρ. 3 του άρθρου 156, προκύπτει η μέση έκπτωση επί τοις εκατό (Εμ) του υπόψη μειοδότη. Κατ' εξαίρεση, αν οι αποκλίσεις των ποσοστών έκπτωσης προς τα άνω ή προς τα κάτω δεν υπερβαίνουν το 0,10 (1Εμ) και αφορούν ομάδα ή ομάδες εργασιών που αθροιστικά η αξία τους στον προϋπολογισμό της υπηρεσίας δεν ξεπερνά το πέντε τοις εκατό (5%) η οικονομική προσφορά ομαλοποιείται με αύξηση στο κατώτατο όριο ομαλότητας που ορίζεται στην περίπτωση α' της παρ. 2 του άρθρου 95, όλων των ποσοστών έκπτωσης που υπολείπονται από αυτό και η σύμβαση θεωρείται καταρτισμένη με τα ποσοστά αυτά και τα αντίστοιχα ποσά, όπως διορθώνονται από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο. Τα επιμέρους ποσοστά που είναι μεγαλύτερα από το ανώτατο όριο ομαλότητας, που ορίζεται στην περίπτωση α' της παρ. 2 του άρθρου 95, δεν αποτελούν αντικείμενο διόρθωσης και δεν αλλάζουν στην καταρτιζόμενη σύμβαση.

ββ) Στην περίπτωση που εφαρμόζεται η περίπτωση β΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 95, αν υπάρχει διαφορά μεταξύ των αριθμητικών τιμών του συμπληρωμένου εντύπου προϋπολογισμού της οικονομικής προσφοράς και των τιμών του τιμολογίου, το συμπληρωμένο έντυπο προϋπολογισμού διορθώνεται με βάση τις ολόγραφες τιμές του συμπληρωμένου τιμολογίου της οικονομικής προσφοράς. Επίσης, διορθώνονται σφάλματα στα γινόμενα και τα αθροίσματα του συμπληρωμένου εντύπου προϋπολογισμού της οικονομικής προσφοράς, ο οποίος ισχύει όπως διορθώθηκε.

Στη συνέχεια, στις υποπεριπτώσεις αα) και ββ), τα δικαιολογητικά συμμετοχής ελέγχονται την ίδια ημέρα κατά τη σειρά της μειοδοσίας, αρχίζοντας από τον πρώτο μειοδότη. Αν η ολοκλήρωση του ελέγχου αυτού δεν είναι δυνατή την ίδια μέρα, λόγω του μεγάλου αριθμού των προσφορών και του ελέγχου των εγγυητικών επιστολών, ελέγχονται τουλάχιστον οι δέκα (10) πρώτες κατά σειρά μειοδοσίας προσφορές. Στην περίπτωση αυτή η διαδικασία συνεχίζεται τις επόμενες εργάσιμες ημέρες, εκτός αν υφίσταται σπουδαίος λόγος για την αναβολή της σε ημέρα και ώρα που κοινοποιείται εγγράφως στους προσφέροντες, ανακοινώνεται με τοιχοκόλληση στον πίνακα ανακοινώσεων της υπηρεσίας και αναρτάται στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής, εφόσον διαθέτει.

Αν η αναθέτουσα αρχή δεν εφαρμόζει την παράγραφο 1 του άρθρου 101, ελέγχονται τα δικαιολογητικά συμμετοχής την ίδια ημέρα κατά τη σειρά κατάθεσης των προσφορών. Αν η ολοκλήρωση του ελέγχου αυτού δεν είναι δυνατή την ίδια μέρα, λόγω του μεγάλου αριθμού των προσφορών και του ελέγχου των εγγυητικών επιστολών, ελέγχονται τα δικαιολογητικά συμμετοχής τουλάχιστον των δέκα (10) πρώτων κατά τη σειρά κατάθεσής τους. Στην περίπτωση αυτή η διαδικασία συνεχίζεται τις επόμενες εργάσιμες ημέρες, εκτός αν υφίσταται σπουδαίος λόγος για την αναβολή της σε ημέρα και ώρα που κοινοποιείται εγγράφως στους προσφέροντες, ανακοινώνεται με τοιχοκόλληση στον πίνακα ανακοινώσεων της υπηρεσίας και αναρτάται στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής, εφόσον διαθέτει. Στη συνέχεια διενεργούνται τα προβλεπόμενα στις υποπεριπτώσεις αα) και ββ) κατά τη σειρά κατάθεσης των προσφορών.

γγ) Στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50 το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και των οικονομικών προσφορών, ελέγχει, με βάση την σειρά μειοδοσίας, για τους πέντε (5) πρώτους, την πληρότητα και συμφωνία των μελετών που υποβλήθηκαν με βάση τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και ιδίως στον «Κανονισμό Μελετών Έργου», διαπιστώνοντας τη συμμόρφωση ή μη των μελετών σε αυτά (πίνακας συμμόρφωσης), χωρίς βαθμολόγηση και καταγράφει το αποτέλεσμα στο ίδιο ως άνω πρακτικό.

δ) Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο, πριν την ολοκλήρωση της σύνταξης και έκδοσης του ως άνω πρακτικού του επικοινωνεί με τους εκδότες που αναγράφονται στις υποβληθείσες εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 72.

ε) Η διαδικασία της παραγράφου αυτής καταχωρείται στο πρακτικό του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου ή σε παράρτημά του που υπογράφεται από τον πρόεδρο και τα μέλη της. Το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο ολοκληρώνει τη σύνταξη και έκδοση του σχετικού πρακτικού με το αποτέλεσμα της διαδικασίας, με το οποίο εισηγείται την ανάθεση της σύμβασης βάσει των κριτηρίων ανάθεσης όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, και το υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, η οποία εγκρίνει το αποτέλεσμα, επιφυλασσομένων των διατάξεων του άρθρου 106.[...]

4. Τα παραπάνω οριζόμενα στις παραγράφους 1 και 2 προσαρμόζονται για τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων που διενεργούνται με ηλεκτρονικό τρόπο, σύμφωνα με τα άρθρα 22 και 36, με την απόφαση της παρ. 4 του άρθρου 36».

31. Επειδή το άρθρο 103 με τίτλο «Πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών» προβλέπει ότι «Πέραν των οριζόμενων στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 79 και στο άρθρο 93, ισχύουν και τα ακόλουθα:

1. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή ειδοποιεί εγγράφως τον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), να υποβάλει εντός προθεσμίας, που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα (10) ούτε μεγαλύτερη των είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής

έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74) όλων των δικαιολογητικών του άρθρου 80, όπως καθορίζονται ειδικότερα στα έγγραφα της σύμβασης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των άρθρων 75 έως 78. Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται στην αναθέτουσα αρχή σε σφραγισμένο φάκελο, ο οποίος παραδίδεται στο αρμόδιο όργανο αξιολόγησης.

2. Αν δεν προσκομισθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν, παρέχεται προθεσμία στον προσωρινό ανάδοχο να τα προσκομίσει ή να τα συμπληρώσει εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παρατείνει την ως άνω προθεσμία, εφόσον αιτιολογείται αυτό επαρκώς και κατ' ανώτατο όριο για δεκαπέντε (15) επιπλέον ημέρες.

3. Αν, κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 79 είναι ψευδή ή ανακριβή, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και, με την επιφύλαξη του άρθρου 104, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 72, εφόσον είχε προσκομισθεί και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν υπέβαλε αληθή ή ακριβή δήλωση η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται.

4. Αν ο προσωρινός ανάδοχος δεν υποβάλει στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τα απαιτούμενα πρωτότυπα ή αντίγραφα, των παραπάνω δικαιολογητικών, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 72, εφόσον είχε προσκομισθεί, και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να

λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσκομίζει ένα ή περισσότερα από τα απαιτούμενα έγγραφα και δικαιολογητικά, η διαδικασία ματαιώνεται.

5. Αν από τα παραπάνω δικαιολογητικά που προσκομίσθηκαν νομίμως και εμπροθέσμως, δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74 ή η πλήρωση μιας ή περισσότερων από τις απαιτήσεις των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, σύμφωνα με την παράγραφο 1 και τα άρθρα 75, 76 και 77, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και, με την επιφύλαξη του άρθρου 104, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 72, εφόσον είχε προσκομισθεί, και, με την επιφύλαξη του άρθρου 104, η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν αποδείξει ότι πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, σύμφωνα με την παράγραφο 1 και το άρθρο 75 η διαδικασία ματαιώνεται.

6. Η διαδικασία ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο και τη διαβίβαση του φακέλου στο αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής για τη λήψη απόφασης είτε για τη ματαίωση της διαδικασίας κατά τις παραγράφους 3, 4 ή 5 είτε κατακύρωσης της σύμβασης. Τα αποτελέσματα του ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105 .

7. Όσοι υπέβαλαν παραδεκτές προσφορές λαμβάνουν γνώση των παραπάνω δικαιολογητικών που κατατέθηκαν, κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και στις διατάξεις του παρόντος».

32. Επειδή το άρθρο 104 με τίτλο «Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής Οφισγενείς μεταβολές» προβλέπει ότι «1. Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80, και

κατά την σύναψη της σύμβασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση γ' της παρ. 3 του άρθρου 105.

2. Αν επέλθουν μεταβολές στις προϋποθέσεις τις οποίες οι προσφέροντες/υποψήφιοι είχαν δηλώσει ότι πληρούν, σύμφωνα με το άρθρο 79, οι οποίες επήλθαν ή για τις οποίες έλαβε γνώση ο προσφέρων/υποψήφιος μετά την δήλωση και μέχρι την ημέρα της έγγραφης ειδοποίησης για την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης, οι προσφέροντες/υποψήφιοι οφείλουν να ενημερώσουν αμελλητί την αναθέτουσα αρχή σχετικά και το αργότερο μέχρι την ημέρα της έγγραφης ειδοποίησης για την προσκόμιση των δικαιολογητικών του άρθρου 80.

3. Σε περίπτωση έκκαιρης και προσήκουσας ενημέρωσης της αναθέτουσας αρχής για οψιγενείς μεταβολές κατά την έννοια της προηγούμενης παραγράφου που επήλθαν στο πρόσωπο του προσωρινού αναδόχου, δεν καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με τις παραγράφους 4, 5 και 6 του άρθρου 72, και εφαρμόζονται κατά τα λοιπά οι διατάξεις των παραγράφων αυτών. Σε αντίθετη περίπτωση, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του προσωρινού αναδόχου, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72».

33. Επειδή το άρθρο 105 με τίτλο «Κατακύρωση - σύναψη σύμβασης» με τίτλο «1. Στην απόφαση κατακύρωσης αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες για την αναστολή της σύναψης της σύμβασης, σύμφωνα με τα άρθρα 360 και επόμενα. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή παροχής γενικών υπηρεσιών, το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο, με αιτιολογημένη εισήγησή του, μπορεί να προτείνει την κατακύρωση της σύμβασης για ολόκληρη ή μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα κατά ποσοστό στα εκατό, που θα καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Το ποσοστό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30% για διαγωνισμούς προϋπολογισθείσας αξίας μέχρι 100.000 ευρώ περιλαμβανομένου Φ.Π.Α. και το 15% για διαγωνισμούς προϋπολογισθείσας αξίας από 100.001 ευρώ και άνω περιλαμβανομένου Φ.Π.Α. στην περίπτωση της μεγαλύτερης ποσότητας ή το 50% στην περίπτωση μικρότερης ποσότητας. Για κατακύρωση μέρους της ποσότητας

Αριθμός απόφασης: 835/2018

κάτω του καθοριζόμενου από τα έγγραφα της σύμβασης ποσοστού, απαιτείται προηγούμενη αποδοχή από τον προμηθευτή.

2. Η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί αμέσως την απόφαση κατακύρωσης, μαζί με αντίγραφο όλων των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών, σε κάθε προσφέροντα εκτός από τον προσωρινό ανάδοχο με κάθε πρόσφορο τρόπο, όπως με τηλεμοιοτυπία, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κ.λπ., επί αποδείξει.

3. Η απόφαση κατακύρωσης δεν παράγει τα έννομα αποτελέσματά της, εφόσον η αναθέτουσα αρχή δεν την κοινοποίησε σε όλους τους προσφέροντες. Τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης κατακύρωσης και ιδίως η σύναψη της σύμβασης επέρχονται εφόσον και όταν συντρέξουν σωρευτικά τα εξής:

α) άπρακτη πάροδος των προθεσμιών άσκησης των προβλεπόμενων στις κείμενες διατάξεις βοηθημάτων και μέσων στο στάδιο της προδικαστικής και δικαστικής προστασίας και από τις αποφάσεις αναστολών επί αυτών,

β) ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 35 και 36 του ν. 4129/2013, εφόσον απαιτείται και

γ) κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης στον προσωρινό ανάδοχο, εφόσον ο τελευταίος υποβάλει επικαιροποιημένα τα δικαιολογητικά του άρθρου 80 και μόνον στην περίπτωση του προσυμβατικού ελέγχου ή της άσκησης προδικαστικής προσφυγής και ενδίκων μέσων κατά της απόφασης κατακύρωσης, έπειτα από σχετική πρόσκληση.

4. Μετά την επέλευση των εννόμων αποτελεσμάτων της απόφασης κατακύρωσης, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί τον ανάδοχο να προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, θέτοντάς του προθεσμία που δε μπορεί να υπερβαίνει τις είκοσι (20) ημέρες από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης ειδικής πρόσκλησης.

5. Η υπογραφή του συμφωνητικού έχει αποδεικτικό χαρακτήρα. Εάν ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει το συμφωνητικό, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόκληση, κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους

προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 106».

34. Επειδή η οικεία διακήρυξη προβλέπει ειδικώς : i) Στο Άρθρο 22: με τίτλο «Κριτήρια ποιοτικής επιλογής» προβλέπεται ότι «Οι μεμονωμένοι προσφέροντες πρέπει να ικανοποιούν όλα τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής. Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η πλήρωση των απαιτήσεων του άρθρου 22 Α και Β πρέπει να ικανοποιείται από κάθε μέλος της ένωσης.

22.Α. Λόγοι αποκλεισμού

Κάθε προσφέρων αποκλείεται από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης, εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του (αν πρόκειται για μεμονωμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε ένα από τα μέλη του (αν πρόκειται περί ένωσης οικονομικών φορέων) ένας από τους λόγους των παρακάτω περιπτώσεων:

22.Α.1. Όταν υπάρχει εις βάρος του ακόλουθους λόγους: αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση για έναν από τους

α) συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 της απόφασης-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος(ΕΕ L 300 της 11.11.2008 σ.42),

β) δωροδοκία, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 της σύμβασης περί της καταπολέμησης της διαφθοράς στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών-μελών της Ένωσης (ΕΕ C 195 της 25.6.1997, σ. 1) και στην παράγραφο 1 του άρθρου 2 της απόφασης-πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα (ΕΕ L 192 της 31.7.2003, σ. 54), καθώς και όπως ορίζεται στην κείμενη νομοθεσία ή στο εθνικό δίκαιο του οικονομικού φορέα,

γ) απάτη, κατά την έννοια του άρθρου 1 της σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ C 316 της 27.11.1995, σ. 48), η οποία κυρώθηκε με το ν.2803/2000 (Α' 48),

δ) τρομοκρατικά εγκλήματα ή εγκλήματα συνδεόμενα με τρομοκρατικές δραστηριότητες, όπως ορίζονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 1 και 3 της

Αριθμός απόφασης: 835/2018

απόφασης-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L 164 της 22.6.2002, σ. 3) ή ηθική αυτοουργία ή συνέργεια ή απόπειρα διάπραξης εγκλήματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 αυτής,

ε) νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 1 της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L 309 της 25.11.2005, σ. 15), η οποία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με το ν. 3691/2008 (Α' 166),

στ) παιδική εργασία και άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της Οδηγίας 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1), η οποία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με το ν. 4198/2013 (Α' 215).

Ο οικονομικός φορέας αποκλείεται επίσης όταν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου εκδόθηκε αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση είναι μέλος του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό.

Στις περιπτώσεις εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.), προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. Ε.Ε.) και Ιδιωτικών Κεφαλαιουχικών Εταιρειών (Ι.Κ.Ε.), η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου, αφορά τους διαχειριστές.

Στις περιπτώσεις ανωνύμων εταιρειών (Α.Ε.), η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου αφορά τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, καθώς και όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Στις περιπτώσεις των συνεταιρισμών, η εν λόγω υποχρέωση αφορά τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου

22.Α.2 Όταν ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική

Αριθμός απόφασης: 835/2018

ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία ή/και η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

Αν ο προσφέρων είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που αφορούν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν, τόσο την κύρια, όσο και την επικουρική ασφάλιση.

Δεν αποκλείεται ο προσφέρων, όταν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων, είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους.

22.A.2α Η αναθέτουσα αρχή γνωρίζει ή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι έχουν επιβληθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα, μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς:

αα) τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β' 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους, ή ββ) δύο (2) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο (2) διενεργηθέντες ελέγχους.

Οι υπό αα' και ββ' κυρώσεις πρέπει να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ.

22.A.3

Κατ' εξαίρεση, όταν ο αποκλεισμός είναι σαφώς δυσανάλογος, ιδίως όταν μόνο μικρά ποσά των φόρων ή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης δεν έχουν καταβληθεί ή όταν ο προσφέρων ενημερώθηκε σχετικά με το ακριβές ποσό που οφείλεται λόγω αθέτησης των υποχρεώσεών του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σε χρόνο κατά τον οποίο

Αριθμός απόφασης: 835/2018

δεν είχε τη δυνατότητα να λάβει μέτρα, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 73 ν. 4412/2016, πριν από την εκπνοή της προθεσμίας υποβολής προσφοράς του άρθρου 18 της παρούσας, δεν εφαρμόζεται 44η παράγραφος 22.Α.2.

22.Α.4. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης προσφέρων σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις

(α) έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016,

(β) εάν ο οικονομικός φορέας τελεί υπό πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης ή ειδικής εκκαθάρισης ή τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση προκύπτουσα από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε εθνικές διατάξεις νόμου. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην αποκλείει έναν οικονομικό φορέα, ο οποίος βρίσκεται σε μια εκ των καταστάσεων που αναφέρονται στην παραπάνω περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι η αναθέτουσα αρχή έχει αποδείξει ότι ο εν λόγω φορέας είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διατάξεις και τα μέτρα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας (παρ. 5 άρθρου 73 του ν. 4412/2016),

(γ) υπάρχουν επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού,

δ) εάν μία κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων κατά την έννοια του άρθρου 24 του ν. 4412/2016 δεν μπορεί να θεραπευθεί αποτελεσματικά με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα,

(ε) εάν μία κατάσταση στρέβλωσης του ανταγωνισμού από την πρότερη συμμετοχή των οικονομικών φορέων κατά την προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 48 του ν. 4412/2016, δεν μπορεί να θεραπευθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα,

(στ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο

προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις,

(ζ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 23 της παρούσας,

(η) εάν ο οικονομικός φορέας επιχείρησε να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία σύναψης σύμβασης ή να παράσχει εξ αμελείας παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση,

(θ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει σε αμφιβολία την ακεραιότητά του.

22.A.5. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης (διαγωνισμό), οικονομικός φορέας εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005 (εθνικός λόγος αποκλεισμού) 46

22.A.6. Η αναθέτουσα αρχή αποκλείει οικονομικό φορέα σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, όταν αποδεικνύεται ότι αυτός βρίσκεται λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μία από τις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων.

Εάν η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί με αμετάκλητη απόφαση, στις περιπτώσεις της παραγράφου 22.A.1 η περίοδος αυτή ανέρχεται σε πέντε (5) έτη από την ημερομηνία της καταδίκης με αμετάκλητη απόφαση και στις περιπτώσεις της παραγράφου 22.A.4 στα τρία (3) έτη από την ημερομηνία του σχετικού γεγονότος

22.A.7. Οικονομικός φορέας που εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 22.A.1, 22.A.2α και 22.A.448 μπορεί να

Αριθμός απόφασης: 835/2018

προσκομίζει στοιχεία προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Αν τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής. Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, με τελεσίδικη απόφαση, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της ανωτέρω δυνατότητας κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση στο κράτος - μέλος στο οποίο ισχύει η απόφαση.

22.Α.8. Η απόφαση για την διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων κατά την προηγούμενη παράγραφο εκδίδεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 8 και 9 του άρθρου 73 του ν.4412/2016.

22.Α.9. Οικονομικός φορέας που του έχει επιβληθεί, με την κοινή υπουργική απόφαση του άρθρου 74 του ν. 4412/2016, η ποινή του αποκλεισμού αποκλείεται αυτοδίκαια και από την παρούσα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης .....[...]. Στην παρ.22. Δ του άρθρου 22 με τίτλο «Κριτήρια επιλογής» προβλέπεται ότι «22.Δ. Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα» προβλέπεται ότι « Εμπειρία σε εκτέλεση συναφών με το αντικείμενο της σύμβασης έργων στερέωσης και αποκατάστασης νεωτέρων μνημείων (ενέματα πλήρωσης τοιχοποιιών, αναδομήσεις τοιχοποιιών, αρμολογήματα, κατασκευή στεγών, κατασκευή πατωμάτων) που προστατεύονται από τον Ν. 3028/2002, κατά την τελευταία πενταετία, προϋπολογισμού τουλάχιστον ίσου με αυτόν του δημοπρατούμενου έργου.

Η απαιτούμενη εμπειρία θα αποδεικνύεται με πίνακα εκτελεσθέντων έργων, που έχουν ανατεθεί στον διαγωνιζόμενο ή στον αποκλειστικά συνεργαζόμενο από το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή άλλους Δημόσιους Οργανισμούς ή Ν.Π.Ι.Δ., που θα συνοδεύεται από Υπεύθυνη Δήλωση ότι τα υποβαλλόμενα στοιχεία είναι αληθή, βεβαίωση περαίωσης για κάθε έργο και από αντίστοιχο πιστοποιητικό καλής εκτέλεσης του φορέα κατασκευής, σύμφωνα με τα έντυπα Α και Β της Εγκυκλίου 1/99 του ΥΠΕΧΩΔΕ (αρ. πρωτ. Δ15/οικ/23/24-1-99) για τους φορείς

Αριθμός απόφασης: 835/2018

του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., Δημόσιους Οργανισμούς, στο οποίο θα περιγράφεται το έργο, θα αναφέρεται η αξία και ο χρόνος εκτέλεσής του και το ποσοστό συμμετοχής του διαγωνιζόμενου ή στου συνεργαζόμενου στην εκτέλεσή του και θα βεβαιώνεται ότι αυτό εκτελέστηκε έντεχνα και εντός των εγκεκριμένων χρονοδιαγραμμάτων».

ii) Στο άρθρο 23. 2 . Δικαιολογητικά (Αποδεικτικά μέσα)

Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα άρθρα 21 και 22 της παρούσας, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών, σύμφωνα με το άρθρο 4.2 (α έως δ) και κατά τη σύναψη της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 4.2 (ε) της παρούσας...[...]. iii) Στο άρθρο 23.3 «Δικαιολογητικά μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22 Α.» προβλέπεται ότι « Ο προσωρινός ανάδοχος, κατόπιν σχετικής ηλεκτρονικής πρόσκλησης από την αναθέτουσα αρχή, υποβάλλει τα ακόλουθα δικαιολογητικά, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 4.2 της παρούσας :

Για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22Α ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει αντίστοιχα τα παρακάτω δικαιολογητικά:

(α) για την παράγραφο Α.1 του άρθρου 22 της παρούσας: απόσπασμα του ποινικού μητρώου ή, ελλείψει αυτού, ισοδύναμου εγγράφου που εκδίδεται από αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους-μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο εν λόγω οικονομικός φορέας, από το οποίο προκύπτει ότι πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις. Η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω αποσπάσματος αφορά και τα πρόσωπα των τελευταίων τεσσάρων εδαφίων της παραγράφου Α.1 του άρθρου 22.

(β) για την παράγραφο Α.2 του άρθρου 22: πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας, περί του ότι έχουν εκπληρωθεί οι υποχρεώσεις του οικονομικού φορέα, όσον αφορά στην καταβολή φόρων (φορολογική ενημερότητα) και στην καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης (ασφαλιστική ενημερότητα) σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία του κράτους εγκατάστασης ή την ελληνική νομοθεσία αντίστοιχα.

Για τους προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι ή εκτελούν έργα στην Ελλάδα τα σχετικά δικαιολογητικά που υποβάλλονται είναι

Αριθμός απόφασης: 835/2018

- φορολογική ενημερότητα που εκδίδεται από το Υπουργείο Οικονομικών (αρμόδια Δ.Ο.Υ) για τον οικονομικό φορέα και για τις κοινοπραξίες στις οποίες συμμετέχει για τα δημόσια έργα που είναι σε εξέλιξη. Οι αλλοδαποί προσφέροντες θα υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση περί του ότι δεν έχουν υποχρέωση καταβολής φόρων στην Ελλάδα. Σε περίπτωση που έχουν τέτοια υποχρέωση θα υποβάλλουν σχετικό αποδεικτικό της οικείας Δ.Ο.Υ.

- ασφαλιστική ενημερότητα που εκδίδεται από τον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα. Η ασφαλιστική ενημερότητα καλύπτει τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις του προσφέροντος οικονομικού φορέα α) ως φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το προσωπικό τους με σχέση εξαρτημένης εργασίας, β) για έργα που εκτελεί μόνος του ή σε κοινοπραξία καθώς και γ) για τα στελέχη του που έχουν υποχρέωση ασφάλισης στο ΕΤΑΑ - ΤΣΜΕΔΕ. Οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα οικονομικοί φορείς υποβάλλουν αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας (κύριας και επικουρικής ασφάλισης) για το προσωπικό τους με σχέση εξαρτημένης εργασίας (ΤΣΜΕΔΕ για τους ασφαλισμένους - μέλη του ΤΕΕ, ΙΚΑ για το λοιπό προσωπικό. Δεν αποτελούν απόδειξη ενημερότητας της προσφέρουσας εταιρίας, αποδεικτικά ασφαλιστικής ενημερότητας των φυσικών προσώπων που στελεχώνουν το πτυχίο της εταιρίας ως εταίροι. Οι αλλοδαποί προσφέροντες (φυσικά και νομικά πρόσωπα), που δεν υποβάλουν τα άνω αποδεικτικά, υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση περί του ότι δεν απασχολούν προσωπικό, για το οποίο υπάρχει υποχρέωση ασφάλισης σε ημεδαπούς ασφαλιστικούς οργανισμούς. Αν απασχολούν τέτοιο προσωπικό, πρέπει να υποβάλλουν σχετικό αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας.

(ββ) για την παράγραφο Α.2Α του άρθρου 22: πιστοποιητικό από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, από το οποίο να προκύπτουν οι πράξεις επιβολής προστίμου που έχουν εκδοθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς.

(γ) για την παράγραφο Α.4(β) του άρθρου 2264: πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας. Για τους οικονομικούς φορείς που είναι εγκαταστημένοι ή εκτελούν έργα στην Ελλάδα το πιστοποιητικό ότι δεν τελούν υπό πτώχευση, , πτωχευτικό συμβιβασμό, αναγκαστική διαχείριση, δεν έχουν υπαχθεί σε

διαδικασία εξυγίανσης εκδίδεται από το αρμόδιο πρωτοδικείο της έδρας του οικονομικού φορέα. Το πιστοποιητικό ότι το νομικό πρόσωπο δεν έχει τεθεί υπό εκκαθάριση με δικαστική απόφαση εκδίδεται από το οικείο Πρωτοδικείο της έδρας του οικονομικού φορέα, το δε πιστοποιητικό ότι δεν έχει τεθεί υπό εκκαθάριση με απόφαση των εταίρων εκδίδεται από το Γ.Ε.Μ.Η., σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ως κάθε φορά ισχύουν. Ειδικά η μη αναστολή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του οικονομικού φορέα, για τους εγκατεστημένους στην Ελλάδα οικονομικούς φορείς, αποδεικνύεται μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

(δ) Αν το κράτος-μέλος ή χώρα δεν εκδίδει τα υπό των περ. (α), (β), (ββ) και (γ) πιστοποιητικά ή όπου τα πιστοποιητικά αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις υπό 1 και 2 και 4 (β) του άρθρου 22 Α., το έγγραφο ή το πιστοποιητικό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση ή, στα κράτη - μέλη ή στις χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού του κράτους μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας.

Στην περίπτωση αυτή οι αρμόδιες δημόσιες αρχές παρέχουν επίσημη δήλωση στην οποία αναφέρεται ότι δεν εκδίδονται τα πιστοποιητικά της παρούσας παραγράφου ή ότι τα πιστοποιητικά αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στα υπό 1 και 2 και 4 (β) του άρθρου 22 Α της παρούσας.

Αν διαπιστωθεί με οποιονδήποτε τρόπο ότι, στην εν λόγω χώρα εκδίδονται τα υπόψη πιστοποιητικά, η προσφορά του διαγωνιζόμενου απορρίπτεται.

(ε) Για τις λοιπές περιπτώσεις της παραγράφου Α.4 του άρθρου 22, υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του οι οριζόμενοι λόγοι αποκλεισμού.

Ειδικά για την περίπτωση θ της παραγράφου Α.4 του άρθρου 22, για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. υποβάλλονται πιστοποιητικά χορηγούμενα από τα αρμόδια επιμελητήρια και φορείς (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, ΕΕΤΕΜ) από τα οποία αποδεικνύεται ότι τα πρόσωπα με βεβαίωση του Μ.Ε.Κ. που στελεχώνουν την εργοληπτική επιχείρηση, δεν έχουν διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα.

Αριθμός απόφασης: 835/2018

(στ) Δικαιολογητικά της παρ. Α.5 του Άρθρου 22

Για την απόδειξη της μη συνδρομής του λόγου αποκλεισμού της παραγράφου Α.5 του άρθρου 22 υποβάλλονται, εφόσον ο προσωρινός ανάδοχος είναι ανώνυμη εταιρία:

Δικαιολογητικά ονομαστικοποίησης μετοχών· [Εξαιρούνται της υποχρέωσης αυτής οι εταιρείες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο της χώρας εγκατάστασής τους και υποβάλλουν περί τούτου υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου τους].

- Πιστοποιητικό αρμόδιας αρχής του κράτους της έδρας, από το οποίο να προκύπτει ότι οι μετοχές είναι ονομαστικές
- Αναλυτική κατάσταση με τα στοιχεία των μετόχων της εταιρείας και τον αριθμό των μετοχών κάθε μετόχου (μετοχολόγιο), όπως τα στοιχεία αυτά είναι καταχωρημένα στο βιβλίο μετόχων της εταιρείας, το πολύ τριάντα εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα υποβολής της προσφοράς.

Ειδικότερα:

α) Οι επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ., προσκομίζουν μόνο την αναλυτική κατάσταση με τα στοιχεία των μετόχων της εταιρείας και τον αριθμό των μετοχών κάθε μετόχου (μετοχολόγιο), όπως τα στοιχεία αυτά είναι καταχωρημένα στο βιβλίο μετόχων της εταιρείας, το πολύ τριάντα εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα υποβολής της προσφοράς καθώς η απαίτηση για την υποβολή του πιστοποιητικού από το οποίο να προκύπτει ότι οι μετοχές είναι ονομαστικές, καλύπτεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 23.9 της παρούσας.

β) Οι αλλοδαπές ανώνυμες εταιρίες, εφόσον έχουν κατά το δίκαιο της έδρας τους ονομαστικές μετοχές, προσκομίζουν :

αα) Πιστοποιητικό αρμόδιας αρχής του κράτους της έδρας, από το οποίο να προκύπτει ότι οι μετοχές είναι ονομαστικές.

ββ) Αναλυτική κατάσταση μετόχων, με αριθμό των μετοχών του κάθε μετόχου, όπως τα στοιχεία αυτά είναι καταχωρημένα στο βιβλίο μετόχων της εταιρείας με ημερομηνία το πολύ 30 εργάσιμες ημέρες πριν την υποβολή της προσφοράς.

γγ) Κάθε άλλο στοιχείο από το οποίο να προκύπτει η ονομαστικοποίηση μέχρι φυσικού προσώπου των μετοχών, που έχει συντελεστεί τις τελευταίες 30 (τριάντα) εργάσιμες ημέρες πριν την υποβολή της προσφοράς.

Αριθμός απόφασης: 835/2018

γ) Οι αλλοδαπές επιχειρήσεις, που δεν έχουν κατά το δίκαιο της χώρας στην οποία έχουν την έδρα τους ονομαστικές μετοχές, υποβάλλουν :

αα) Βεβαίωση περί μη υποχρέωσης ονομαστικοποίησης των μετοχών από αρμόδια αρχή, εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη, διαφορετικά προσκομίζεται υπεύθυνη δήλωση του διαγωνιζόμενου.

ββ) Έγκυρη και ενημερωμένη κατάσταση μετόχων που κατέχουν τουλάχιστον 1% των μετοχών.

γγ) Αν δεν τηρείται τέτοια κατάσταση, προσκομίζεται σχετική κατάσταση μετόχων (με 1%), σύμφωνα με την τελευταία Γενική Συνέλευση, αν οι μέτοχοι αυτοί είναι γνωστοί στην εταιρεία.

δδ) Αν δεν προσκομισθεί κατάσταση κατά τα ανωτέρω, η εταιρεία αιτιολογεί τους λόγους που οι μέτοχοι αυτοί δεν της είναι γνωστοί. Η αναθέτουσα αρχή δεν υπεισέρχεται στην κρίση της ως άνω αιτιολογίας. Δύναται ωστόσο να αποδείξει τη δυνατότητα υποβολής της κατάστασης μετόχων και μόνο στην περίπτωση αυτή η εταιρεία αποκλείεται από την παρούσα διαδικασία.

Περαιτέρω, πριν την υπογραφή της σύμβασης υποβάλλεται η υπεύθυνη δήλωση της κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επικρατείας 20977/23-8-2007 (Β' 1673) «Δικαιολογητικά για την τήρηση των μητρώων του ν. 3310/2005 όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3414/2005» .

Για την περίπτωση του άρθρου 22.Α.9. της παρούσας διακήρυξης, υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος ότι δεν έχει εκδοθεί σε βάρος του απόφαση αποκλεισμού, σύμφωνα με το άρθρο 74 του ν. 4412/2016.

23.6. Δικαιολογητικά Τεχνικής και Επαγγελματικής Ικανότητας του άρθρου 22.Δ

Η τεχνική και επαγγελματική ικανότητα των οικονομικών φορέων αποδεικνύεται:

(α) για τις εγγεγραμμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις στο Μ.Ε.Ε.Π.

- είτε από τη βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.Ε.Π, η οποία αποτελεί τεκμήριο των πληροφοριών που περιέχει
- είτε, στην περίπτωση που οι απαιτήσεις του άρθρου 22.Δ δεν καλύπτονται από τη βεβαίωση εγγραφής, με την υποβολή ενός ή περισσότερων από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος II του Παραρτήματος XII (Αποδεικτικά μέσα για τα κριτήρια επιλογής) του

Αριθμός απόφασης: 835/2018

Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016 72 ανάλογα με την τιθέμενη στο άρθρο 22.Δ απαίτηση.

Σε κάθε περίπτωση, η βεβαίωση εγγραφής μπορεί να υποβάλλεται για την απόδειξη μόνο ορισμένων απαιτήσεων τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του άρθρου 22.Δ, ενώ για την απόδειξη των λοιπών απαιτήσεων μπορούν να προσκομίζονται ένα ή περισσότερα από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος ΙΙ του Παραρτήματος ΧΙΙ του ν. 4412/2016.

(β) Οι αλλοδαποί οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους ή διαθέτουν πιστοποιητικό από οργανισμούς πιστοποίησης που συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, κατά την έννοια του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016, μπορούν να προσκομίζουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 83 ν. 4412/2016 και στην παράγραφο 9 του παρόντος άρθρου .

(γ) Οι αλλοδαποί οικονομικοί φορείς που δεν είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους ή διαθέτουν πιστοποιητικό από οργανισμούς πιστοποίησης κατά τα ανωτέρω, υποβάλλουν ως δικαιολογητικά ένα ή περισσότερα από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος ΙΙ του Παραρτήματος ΧΙΙ του ν. 4412/2016».

35. Επειδή κατά τα παγίως γεγόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005,31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) της διακήρυξης, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (Ολ ΣτΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

36. Επειδή η αρχή της τυπικότητας, η οποία διέπει γενικά τη διενέργεια των διαγωνισμών (βλ. ΣτΕ 2889/2011, 4343/2005 κ.ά. βλ. και Ε.Α. 228/2013, 1111/2006, 597/2007 κ. ά.) εξυπηρετεί τις ανάγκες της διαφάνειας, της

αποφυγής του κινδύνου αλλοίωσης των προσφορών και της ευχερούς εξέτασης και αξιολόγησής τους (Δ. Ράικος, *Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*, Β΄ Έκδοση, Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2017, σελ. 195 επ.). Σύμφωνα, δε, με την εν λόγω αρχή, δεν επιτρέπεται να τεθούν εκποδών διατάξεις της διακηρύξεως, οι οποίες θεσπίζουν υποχρέωση υποβολής με την προσφορά ορισμένων στοιχείων που απαιτούνται επί ποινή αποκλεισμού από τον διαγωνισμό.

37. Επειδή η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ., C 278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 25 και απόφαση SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ., C 278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 27).

38. Επειδή η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, καταρχήν να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο γνωρίζοντας εκ των προτέρων το ακριβές περιεχόμενο των κριτηρίων του διαγωνισμού στα οποία καλόπιστα θα στηρίξουν την απόφασή τους εάν θα λάβουν ή όχι μέρος στη διαδικασία σύναψης της οικείας σύμβασης (βλ. την απόφαση του ΔΕΕ της 14ης Σεπτεμβρίου 2017, Casertana Costruzioni, C-223/16, σκέψη 34, της 14ης Ιουλίου 2016, TNS Dimarso NV κατά Vlaams Gewest, υποθ. C-6/15, σκέψεις 22 επ., την απόφαση του ΔΕΕ της 10ης Μαΐου 2012, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Βασιλείου των Κάτω Χωρών, υποθ. C-368/10, σκέψεις 55 επ., 62 επ. και 88). Περαιτέρω, δε, οι όροι της διακήρυξης πρέπει να καταρτίζονται με βάση τα ως άνω ώστε να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια

Αριθμός απόφασης: 835/2018

που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, C 496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C 538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 22ας Ιουνίου 1993, Επιτροπή κατά Δανίας, C 243/89, EU:C:1993:257, σκέψη 33, της 25ης Απριλίου 1996, Επιτροπή κατά Βελγίου, C 87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 51, της 18ης Οκτωβρίου 2001, SIAC Construction, C 19/00, EU:C:2001:553, σκέψη 33, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Μηχανική, C 213/07, EU:C:2008:731, σκέψη 45, της 24ης Μαΐου 2016, MT Højgaard και Züblin, C 396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 37, της 25ης Απριλίου 1996, Επιτροπή κατά Βελγίου, C 87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 54, της 12ης Δεκεμβρίου 2002, Universale-Bau, C 470/99, EU:C:2002:746, σκέψη 93, της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C 538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31).

39. Επειδή περαιτέρω, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C- 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

40. Επειδή λόγοι που αφορούν τους όρους της διακήρυξης του διαγωνισμού προβάλλονται ανεπικαίρως στο παρόν στάδιο κι επομένως απαραδέκτως (βλ. ΣΤΕ 2770/2013, 5690/1996, 964/1998 Ολομ., 966/1998

Αριθμός απόφασης: 835/2018

Ολομ., 1415/2000 Ολομ., 3602/2005 επταμ., 702/2008, 1794/2008, 1667/2011 Ολομ., 3952/2011, 2137/2012, πρβλ. και ΔΕΚ, απόφαση της 12.2.2002, Universale-Bau AG, C-470/99 , σκέψεις 65 έως 79, καθώς και απόφαση της 27.2.2003, Santex SpA, C-327/00 , σκέψεις 32 έως 66).

41. Επειδή οι προϋποθέσεις συμμετοχής στον Διαγωνισμό αποτυπώνονται, προκειμένου για συμβάσεις κάτω του ορίου, στο Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (Τ.Ε.Υ.Δ), το οποίο αποτελεί Υπεύθυνη Δήλωση των Οικονομικών Φορέων προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη και παρέχει προκαταρκτική απόδειξη ότι : α) ο οικονομικός φορέας δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις του άρθρου 73 παρ. 1, 73 παρ. 2 και 73 παρ. 4 εδαφ. α και θ του Ν. 4412/2016 και β) ότι πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής των άρθρων 75, 76 και 77 (κατά περίπτωση) του ίδιου νόμου.

42. Επειδή, το άρθρο 22.Δ αναφέρει ρητώς ότι *«Η απαιτούμενη εμπειρία θα αποδεικνύεται με πίνακα εκτελεσθέντων έργων, που έχουν ανατεθεί στον διαγωνιζόμενο ή στον αποκλειστικά συνεργαζόμενο από το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή άλλους Δημόσιους Οργανισμούς ή Ν.Π.Ι.Δ., που θα συνοδεύεται από Υπεύθυνη Δήλωση ότι τα υποβαλλόμενα στοιχεία είναι αληθή, βεβαίωση περαίωσης για κάθε έργο και από αντίστοιχο πιστοποιητικό καλής εκτέλεσης του φορέα κατασκευής, σύμφωνα με τα έντυπα Α και Β της Εγκυκλίου 1/99 του ΥΠΕΧΩΔΕ (αρ. πρωτ. Δ15/οικ/23/24-1-99) για τους φορείς του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., Δημόσιους Οργανισμούς, στο οποίο θα περιγράφεται το έργο, θα αναφέρεται η αξία και ο χρόνος εκτέλεσής του και το ποσοστό συμμετοχής του διαγωνιζόμενου ή στου συνεργαζόμενου στην εκτέλεσή του και θα βεβαιώνεται ότι αυτό εκτελέστηκε έντεχνα και εντός των εγκεκριμένων χρονοδιαγραμμάτων»*.

43. Επειδή, στα υποβληθέντα από τα μέλη της παρεμβαίνουσας κοινοπραξίας ΤΕΥΔ στο Μέρος ΙV Κριτήρια Επιλογής, Μέρος Γ. «Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα», στην στήλη που αναφέρει *«1) Μόνο για τις δημόσιες συμβάσεις έργων: Κατά τη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας, ο οικονομικός φορέας έχει εκτελέσει τα ακόλουθα έργα συναφή με το αντικείμενο της σύμβασης, δηλαδή έργα στερέωσης και αποκατάστασης νεωτέρων μνημείων (και κατ' ελάχιστον να περιλαμβάνεται το σύνολο των*

εργασιών που αφορούν σε εφαρμογή ενεμάτων πλήρωσης τοιχοποιιών, αναδομήσεις τοιχοποιιών, αρμολογήματα, κατασκευή στεγών, κατασκευή πατωμάτων) που προστατεύονται από τον Ν. 3028/2002, συνοδευόμενα από πιστοποιητικά καλής εκτέλεσής τους τα οποία αναφέρουν την αξία, το χρόνο και τον τόπο εκτέλεσής τους και διευκρινίζουν αν τα έργα εκτελέστηκαν σωστά κατά τους κανόνες της τέχνης και αν περατώθηκαν κανονικά, προϋπολογισμού τουλάχιστον ίσου με αυτόν του δημοπρατούμενου έργου (χωρίς ΦΠΑ): ...» απάντησαν αμφότερα τα μέλη της παρεμβαίνουσας παρέχοντας πλήρη στοιχεία έργων τελευταίας 5ετίας και συνυποβάλλοντας και δύο αρχεία όπου περιλαμβάνονται έγγραφα προς απόδειξη της πλήρωσης της εν θέματι απαίτησης σε σχέση με τα αναφερθέντα έργα.

44. Επειδή, αμφότερα τα μέλη της παρεμβαίνουσας υπέβαλαν εντός της υποβληθείσας προσφοράς πίνακα έργων με αναφορά του κυρίου του έργου, των εργασιών, του ποσού της σύμβασης άλλως προϋπολογισμού, του χρόνου περάτωσης εργασιών, % συμμετοχής στο έργο, ωστόσο, δεν θεμελίωσαν αμφότερα τα μέλη της παρεμβαίνουσας την απόδειξη της απαιτούμενης εμπειρίας προσκομίζοντας όλα τα ως άνω έγγραφα και, δη, για καθένα εκ των αναφερθέντων έργων δεν έχει προσκομισθεί κατ'ελάχιστον, λαμβανομένης υπόψη της φύσης του ΤΕΥΔ ως ενημερωμένης υπεύθυνης δήλωσης, βεβαίωση περαίωσης και ταυτόχρονα αντίστοιχο πιστοποιητικό καλής εκτέλεσης του φορέα κατασκευής σύμφωνα με τα έντυπα της Εγκυκλίου 1/99 του ΥΠΕΧΩΔΕ, στα οποία παραπέμπει ρητώς η οικεία διακήρυξη.

45. Επειδή, ως εκ τούτου, ανεξαρτήτως της υποβολής των σχετικών στοιχείων που ενδεχομένως κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής θεμελιώνει την απαιτούμενη εμπειρία, δυνάμει της σαφούς και ρητής διατύπωσης του οικείου όρου της διακήρυξης - ο οποίος δεν προσεβλήθη επικαίρως - και της διέπουσας τη διαγωνιστική διαδικασία αρχής της τυπικότητας, προκύπτει αβίαστα ότι όφειλε η αναθέτουσα αρχή να καλέσει εντός της προβλεπόμενης πενθήμερης προθεσμίας του άρθρου 103 Ν.4412/2016 την παρεμβαίνουσα ζητώντας της την προσκόμιση των απαιτούμενων ελλειπόντων στοιχείων, άλλως την συμπλήρωση αυτών λαμβανομένων υπόψη της παρ. 5 του άρθρου 79 του Ν. 4412/2016.

Επομένως, δεδομένης της καταρχήν υποχρέωσης της αναθέτουσας αρχής να καλέσει την προσωρινή ανάδοχο να προσκομίσει τυχόν δικαιολογητικά κατακύρωσης που δεν υπεβλήθησαν κατά την προσκόμιση του φακέλου δικαιολογητικών κατακύρωσης, όφειλε η αναθέτουσα αρχή να το πράξει.

46.Επειδή, στο οικείο άρθρο (23.6) ως προς τα δικαιολογητικά τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας αναφέρεται ρητώς « *Η τεχνική και επαγγελματική ικανότητα των οικονομικών φορέων αποδεικνύεται: (α) για τις εγγεγραμμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις στο Μ.Ε.Ε.Π.• είτε από τη βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.Ε.Π, η οποία αποτελεί τεκμήριο των πληροφοριών που περιέχει• είτε, στην περίπτωση που οι απαιτήσεις του άρθρου 22.Δ δεν καλύπτονται από τη βεβαίωση εγγραφής, με την υποβολή ενός ή περισσότερων από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος II του Παραρτήματος XII (Αποδεικτικά μέσα για τα κριτήρια επιλογής) του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016 ανάλογα με την τιθέμενη στο άρθρο 22.Δ απαίτηση.*

Σε κάθε περίπτωση, η βεβαίωση εγγραφής μπορεί να υποβάλλεται για την απόδειξη μόνο ορισμένων απαιτήσεων τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του άρθρου 22.Δ, ενώ για την απόδειξη των λοιπών απαιτήσεων μπορούν να προσκομίζονται ένα ή περισσότερα από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος II του Παραρτήματος XII του ν. 4412/2016.[...]».

47. Επειδή, το Παράρτημα XII (Μέρος II) αναφέρει σχετικά «Αποδεικτικά στοιχεία των τεχνικών ικανοτήτων του οικονομικού φορέα, που αναφέρονται στο άρθρο 75: α) οι ακόλουθοι κατάλογοι: i) κατάλογος των εργασιών που εκτελέσθηκαν την τελευταία πενταετία, κατά μέγιστο όριο, συνοδευόμενος από πιστοποιητικά ορθής εκτέλεσης και ολοκλήρωσης των σημαντικότερων εργασιών· όπου κριθεί απαραίτητο για τη διασφάλιση ικανοποιητικού επιπέδου ανταγωνισμού, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ορίζουν ότι θα λαμβάνονται υπόψη στοιχεία σχετικών εργασιών που εκτελέσθηκαν πριν από την τελευταία πενταετία, ii) κατάλογος των κυριότερων παραδόσεων ή των κυριότερων υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν την τελευταία τριετία, κατά μέγιστο όριο, με αναφορά του αντίστοιχου ποσού, της ημερομηνίας και του δημόσιου ή ιδιωτικού

παραλήπτη. Όπου κριθεί απαραίτητο για τη διασφάλιση ικανοποιητικού επιπέδου ανταγωνισμού, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ορίζουν ότι θα λαμβάνονται υπόψη στοιχεία σχετικών αγαθών ή υπηρεσιών που παραδόθηκαν ή εκτελέστηκαν πριν από την τελευταία τριετία...[.]».

48. Επειδή, καταρχήν οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας περί μη απόδειξης της πλήρωσης των ως άνω προϋποθέσεων με τα δικαιολογητικά συμμετοχής, ήτοι η προβολή αιτιάσεων που αφορούν προγενέστερο στάδιο του διαγωνισμού για το οποίο έχει εκδοθεί εκτελεστή πράξη, προβάλλονται απαραδεκτώς λόγω παρέλευσης της οικείας αποκλειστικής προθεσμίας, ως ορθώς υποστηρίζει η παρεμβαίνουσα.

49. Επειδή, από το λεκτικό των εκτελεστών πράξεων της διαγωνιστικής διαδικασίας σε συνδυασμό με τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής καθίσταται σαφές ότι η τελευταία αξιολόγησε στο παρόν στάδιο τα προσκομισθέντα, κατά το στάδιο της αξιολόγησης προσφορών, αποδεικτικά μέσα. Άλλο είναι το ζήτημα αν η ίδια, βάσει των αρχών του διοικητικού δικαίου, έχει τη δυνατότητα να επανέλθει επί του θέματος αυτού (ΕΑ ΣΤΕ 81/2009) .

50. Επειδή, καταρχήν ορθώς υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή ότι σύμφωνα με το β' εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 79 του Ν. 4412/2016 όπου αναφέρεται ότι *«Κατά παρέκκλιση της παρ. 5, οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλουν δικαιολογητικά, όταν η αναθέτουσα αρχή που έχει αναθέσει τη σύμβαση ή συνάψει τη συμφωνία- πλαίσιο, διαθέτει ήδη τα δικαιολογητικά αυτά».*

51. Επειδή, όμως, κατά συστημική ερμηνεία των οικείων διατάξεων απαιτούνται κατά τα ειδικώς ορισθέντα στο άρθρο 22Δ, πέραν των βεβαιώσεων περαίωσης, του σχετικού πίνακα και της υπεύθυνης δήλωσης, πιστοποιητικά καλής εκτέλεσης με ειδικό τύπο και περιεχόμενο δυνάμει της Εγκυκλίου 1/99 ΥΠΕΧΩΔΕ, τα οποία διαφοροποιούνται από τα υποβληθέντα εντός του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής από την παρεμβαίνουσα. Επομένως, καθ' ερμηνεία της προσφυγής, δυνάμει και των σχετικών αιτιάσεων της αναθέτουσας αρχής και παρεμβαίνουσας, σε κάθε περίπτωση, βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα ότι δεν αποδεικνύεται η πλήρωση της τεχνικής ικανότητας της παρεμβαίνουσας κατά το στάδιο των

δικαιολογητικών κατακύρωσης με βάση τα ορισθέντα στο άρθρο 22Δ και το άρθρο 23.6. Η, δε, αναθέτουσα αρχή, όφειλε να τάξει την κατά το νόμο (άρθρο 103 Ν. 4412/2016) ορισθείσα προθεσμία στην παρεμβαίνουσα προκειμένου να υποβάλει τα απαιτούμενα κατά τους ως άνω όρους της διακήρυξης έγγραφα. Επομένως, ο πρώτος προβαλλόμενος λόγος, με βάση τα ως άνω διαλαμβανόμενα, κρίνεται βάσιμος ως προς την νομιμότητα της αποδοχής των δικαιολογητικών κατακύρωσης με βάση τα ως άνω διαλαμβανόμενα.

52. Επειδή, με τον δεύτερο λόγο της υπό εξέταση προσφυγής, η προσφεύγουσα βάλλει κατά της αποδοχής των υποβληθέντων ενόρκων βεβαιώσεων της παρεμβαίνουσας στις οποίες θα πρέπει να δηλώνεται, μεταξύ άλλων, ότι δεν έχει επιβληθεί σε βάρος του υποψηφίου, μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς πράξεις επιβολής προστίμου του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας καθ' υποκατάσταση μη εκδιδόμενου πιστοποιητικού, που ζητείται στο άρθρο 23.3.ββ και δη *«πιστοποιητικού από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, από το οποίο να προκύπτουν οι πράξεις επιβολής προστίμου, που έχουν εκδοθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών, πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς»*.

53. Επειδή, όπως προκύπτει από τα έγγραφα της διαδικασίας όπως είναι αναρτημένα στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, η παρεμβαίνουσα κατέθεσε εντός της ταχθείσας σε αυτήν προθεσμίας των 10 ημερών, σύμφωνα με το άρθ. 103 Ν.4412/2016 τις απαιτούμενες ένορκες βεβαιώσεις των μελών σύμφωνα 23.3. (ββ) και δ) της διακήρυξης από την οποία να προκύπτει η μη συνδρομή του λόγου αποκλεισμού του όρου 22 Α.2^α). Και τούτο ίδια επειδή οι κατατεθείσες την 18-7-2018 ένορκες βεβαιώσεις φέρουν ημερομηνία 14-2-2018 και 30-7-2018 αντίστοιχα προκειμένου να βεβαιωθεί ότι δεν έχουν επιβληθεί πράξεις επιβολής προστίμου από το ΣΕΠΕ *«για χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας προσφοράς που αφορά τον διαγωνισμό»*. Ωστόσο, και δεδομένου ότι η καταληκτική ημερομηνία κατάθεσης των

Αριθμός απόφασης: 835/2018

προσφορών είναι η 2/7/2018, οι ως άνω υποβληθείσες ένορκες βεβαιώσεις φέρεται να βεβαιώνουν γεγονός μέλλον, ότι, δηλαδή, ότι από την έκδοσή τους και έως την προθεσμία υποβολής προσφορών του εν θέματι διαγωνισμού δεν (θα) έχουν επιβληθεί πράξεις προστίμου από το ΣΕΠΕ. Όπως έχει παγίως κριθεί, η κρίσιμη δήλωση που πρέπει να περιέχεται στην ανωτέρω ένορκη βεβαίωση μπορεί να αφορά αποκλειστικώς και μόνον γεγονότα παρόντα ή παρελθόντα, όχι όμως μέλλοντα (Ε.Α. ΣΤΕ 273/2012, 163/2010, 967/2009, 685/2009, 1062/2009, 380/2009, 1211/2008, 1337/2008, 1377/2008, 938/2007, ΔΕφΑθ 476/2014, ΔΕφΠειρ 22/2013), και συνεπώς, υποχρεωτικά οι υποψήφιοι ανάδοχοι θα πρέπει να προβούν στη σχετική ένορκη βεβαίωση τουλάχιστον κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της προσφοράς. Και τούτο διότι, βεβαιώνοντας την ανυπαρξία προστίμων για μελλοντικό χρόνο ήτοι σε μελλοντική ημερομηνία, η εν λόγω βεβαίωση είναι αυτονοήτως ανακριβής.

54.Επειδή, περαιτέρω, ο νόμιμος εκπρόσωπος της πρώτης εκ των μελών της προσφεύγουσας κοινοπραξίας αναφέρει στην ένορκη βεβαίωσή της ότι *«δεν έχει επιβληθεί σε βάρος της από αυτόν εκπροσωπούμενη εταιρείας με την επωνυμία « .....», πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς της για την ανάθεση ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4412/2016»*.

55. Επειδή, ως βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα καθ' ερμηνεία της προσφυγής της, στην εν θέματι ένορκη βεβαίωση δεν αναφέρεται καν το συγκεκριμένο έργο, με αποτέλεσμα να μην συνδέεται η προθεσμία των δύο ετών με συγκεκριμένη χρονική στιγμή, αναφέρεται όλως αορίστως στη λήξη υποβολής προσφοράς δημοσίων έργων, κι επομένως, σε κάθε περίπτωση, δεν είναι δυνατόν να ληφθεί υπόψη με βάση την αντίληψη του ευλόγως ενημερωμένου και στοιχειωδώς επιμελούς συμμετέχοντα ένορκη βεβαίωση ακόμη και μελλοντικά γεγονότα αλλά για αόριστη διάρκεια άλλως χωρίς συγκεκριμένη προθεσμία και σε κάθε περίπτωση χωρίς την απαιτούμενη προθεσμία. Επισημαίνεται, ότι αντιστοίχως και στην έτερη ένορκη βεβαίωση,

δεν αναφέρεται το έργο, ωστόσο, δεν υφίσταται η αόριστη αναφορά σε δημόσια έργα.

Μάλιστα, δε εν προκειμένω, αβασίμως υποστηρίζει η παρεμβαίνουσα ότι προκύπτει ζήτημα ασάφειας της διακήρυξης ως προς τον ακριβή χρόνο έκδοσης της ένορκης βεβαίωσης, καθώς καθίσταται σαφές ότι δεν είναι εφικτή η κάλυψη με ένορκη βεβαίωση μελλοντικών γεγονότων που δεν δύναται να γνωρίζει η ενόρκως βεβαιών, γεγονός που έχει κριθεί παγίως, και έτι ότι δεν είναι δυνατόν να γίνει αποδεκτό έγγραφο καθ' υποκατάσταση πιστοποιητικού που να αφορά συγκεκριμένη χρονική περίοδο, όταν βάσει της λεκτικής διατύπωσης του εγγράφου, δεν προκύπτει με ασφάλεια η χρονική περίοδος στην οποία αφορά.

Επιπροσθέτως, όλως αορίστως, κι επομένως απαραδέκτως, προβάλλει η παρεμβαίνουσα τον ισχυρισμό ότι με βάση τις γενικές αρχές περί έκδοσης πιστοποιητικών, αυτά πρέπει να έχουν εκδοθεί εντός έξι μηνών. Επ' αυτού έχει *ad hoc* κριθεί ότι «*Εφόσον δε, κατά τη διακήρυξη, η δήλωση πρέπει να καλύπτει το χρονικό διάστημα «μέχρι και την ημέρα υποβολής της προσφοράς»*», ένορκη βεβαίωση που φέρει ημερομηνία προγενέστερη της υποβολής της προσφοράς δεν πληροί τις προϋποθέσεις του παραδεκτού (ΕλΣυν 86/2013 ΣΤ Κλιμάκιο, 1464/2017). Συνεπώς, και δεδομένου ότι οι υποβληθείσες από την παρεμβαίνουσα επίμαχες ένορκες βεβαιώσεις πάσχουν, δηλαδή δεν αποδεικνύουν σύμφωνα με την διακήρυξη και τον νόμο τη μη συνδρομή λόγου αποκλεισμού της παρεμβαίνουσας, άλλως δεν προσκομίστηκε για έκαστο μέλος της παρεμβαίνουσας κοινοπραξίας ένορκη βεβαίωση που να αποδεικνύει τα ως άνω, η αναθέτουσα αρχή όφειλε, κατά δέσμια αρμοδιότητα σύμφωνα με την διακήρυξη και τον νόμο, να τάξει προθεσμία στην παρεμβαίνουσα προκειμένου να προσκομίσει τις απαιτούμενες ένορκες βεβαιώσεις. Ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή κατ' εσφαλμένη εκτίμηση της νομικής ορθότητας της υποβληθείσας ένορκης βεβαίωσης την έκρινε παραδεκτή και δεν έταξε στην παρεμβαίνουσα την προβλεπόμενη υποχρεωτικά από τον νόμο και την διακήρυξη πενθήμερης προθεσμίας προσκόμισης της ορθής ένορκης βεβαίωσης που να βεβαιώνει έγκυρα τη μη επιβολή προστίμων μέχρι την καταληκτική ημερομηνία κατάθεσης των προσφορών. Η παροχή της

προθεσμίας αυτής προβλέπεται ρητώς και σαφώς από τον νόμο σύμφωνα με το άρθ. 103 του ν. 4412/2016(και τη ρητή παραπομπή σ' αυτό στο άρθρο 9 διακήρυξης «συμπλήρωση – αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών»), με την λεκτική διατύπωση ότι αν δεν προσκομιστούν τα δικαιολογητικά κατακύρωσης που ζήτησε με την αρχική της πρόκληση η αναθέτουσα αρχή από τον προσωρινό ανάδοχο ή αν υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που προσκομίστηκαν « .... παρέχεται προθεσμία στον προσωρινό ανάδοχο να τα προσκομίσει ή να τα συμπληρώσει εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης, ...ειδοποίησης ...». Συνεπώς, ενόψει του παραπάνω όρου του νόμου, σε συνδυασμό με την αρχή της τυπικότητας που διέπει τους δημόσιους διαγωνισμούς, προκύπτει ότι η εν λόγω χορήγηση προθεσμίας δεν εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής, αλλά είναι υποχρεωτική καθόσον προβλέπεται ρητώς ότι άνευ ετέρου και σαφώς «*παρέχεται προθεσμία*» συμπλήρωσης των δικαιολογητικών κατακύρωσης στον προσωρινό ανάδοχο, στην περίπτωση που υφίσταται, όπως εν προκειμένω, σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, τέτοια ανάγκη συμπλήρωσης. Μάλιστα δε, τόσο ο νόμος όσο και η διακήρυξη προβλέπουν ρητώς, στις μνημονευόμενες παραπάνω διατάξεις, ότι μόνον μετά τη λήξη άπρακτης και της δεύτερης αυτής προθεσμίας συμπλήρωσης των δικαιολογητικών κατακύρωσης απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως συμφερότερη προσφορά. Για τον λόγο αυτό, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι πρέπει να απορριφθεί η προσφορά της παρεμβαίνουσας και να της κατακυρωθεί η προμήθεια καθώς υπέβαλε την αμέσως οικονομικότερη προσφορά, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή παρέλειψε, αν και όφειλε, να τάξει στην παρεμβαίνουσα την κατά νόμο προθεσμία προσκόμισης του ελλείποντος ή πλημμελούς δικαιολογητικού, ώστε μόνο μετά ταύτα και μόνο μετά την τυχόν άπρακτη ή άκαρπη παρέλευση και της δεύτερης αυτής προθεσμίας να μπορεί εγκύρως –κατά νόμο- να αποκλεισθεί η προσφορά της και να κατακυρωθεί η προμήθεια στην προσφεύγουσα. Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει ακυρότητα διότι δεν έπρεπε να αναδείξει ως οριστική ανάδοχο την

παρεμβαίνουσα προτού της τάξει την υποχρεωτικά προβλεπόμενη -από τον νόμο και την διακήρυξη- προθεσμία ώστε να προσκομίσει τις απαιτούμενες ένορκες βεβαιώσεις γνωστοποιώντας την και στους λοιπούς διαγωνιζόμενους, κρίνοντας εσφαλμένα ότι επαρκούν οι ήδη προσκομισθείσες (βλ. αναλόγως ΕλΣυν 3257/2013 Τμ. VI).

56. Επειδή, ο ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής, ότι η ένορκη βεβαίωση της εταιρείας «.....» έχει συνταχθεί και υποβληθεί με αυτό το λεκτικό, *«προκειμένου να καλύπτει τις περιπτώσεις και τα χρονικά διαστήματα υποβολής προσφορών για την ανάθεση δημοσίων έργων»*, προβάλλεται αλυσιτελώς, διότι η αιτιολογική βάση της επιλογής σύνταξης ως έχει της εν θέματι ένορκης δεν αναιρεί το γεγονός ότι αυτή δεν καλύπτει το λόγο προσκόμισής της. Συνακόλουθα, ο δεύτερος λόγος της προσφυγής κρίνεται βάσιμος ως προς την νομιμότητα της αποδοχής των δικαιολογητικών κατακύρωσης με βάση τα ως άνω διαλαμβανόμενα..

57. Επειδή γίνεται δεκτή εν συνόλω η εισήγηση.

58. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή.

59. Επειδή, η ασκηθείσα παρέμβαση πρέπει να απορριφθεί.

60. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα πρέπει να επιστραφεί (άρθρο 363 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 του ΠΔ 39/2017).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την Προδικαστική Προσφυγή.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη απόφαση με βάση το σκεπτικό.

Απορρίπτει την παρέμβαση.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου που κατέθεσε η προσφεύγουσα ύψους επτακοσίων τριάντα έξι ευρώ (736,00€).

Αριθμός απόφασης: 835/2018

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 19 Σεπτεμβρίου 2018 και εκδόθηκε 9 Οκτωβρίου 2018 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η Πρόεδρος

Ειρήνη Ε. Αποκάρδου

Η Γραμματέας

Μαρία Μανώλογλου